

11

**UCHWAŁA NR XLIII/286/06
RADY MIEJSKIEJ w ZIĘBICACH
z dnia 5 października 2006 roku**

*w sprawie : zatwierdzenia i przyjęcia do realizacji „ Planu urządzeniowo –
rolnego Gminy Ziębice „.*

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r nr 141 poz. 1591 z późn. zmianami) Rada Miejska w Ziębicach uchwala co następuje :

§1

Zatwierdza się i przyjmuje do realizacji „ Plan urządzeniowo –rolny Gminy Ziębice”

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ziębic.

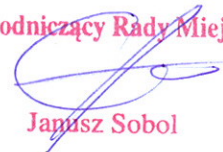
§3

Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Ziębicach .

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jacek Sobol

GMINA ZIĘBICE

PLAN URZĄDZENIOWO – ROLNY

(projekt)

Wrocław 2006 r.

Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych

50 – 044 Wrocław ul. J. Piłsudskiego 15/17

tel. (0...71) 372-38-56, 342-99-33 fax. (0...71) 342-99-13

e-mail: wbgitrwr@geo.pl lub wroclaw@dbgitr.neostrada.pl

**Opracowano na zlecenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego
przy współudziale Gminy Ziębice**

Zespół autorski:

Mgr inż. Krzysztof Goleniowski

Inż. Paweł Korol

Mgr inż. Michał Chrułski

Nadzór merytoryczny:

Mgr inż. Ryszard Jopek

Mgr inż. Mikołaj Smyk

Mgr Ewa Małek

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	5
I. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	9
1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY.....	9
2. ZRÓŻNICOWANIE GMINY POD WZGLĘDEM DEMOGRAFICZNYM I POZIOMU BEZROBOCIA.....	10
2.1. Stan i struktura ludności wiejskiej.....	10
2.1.1. Ludność wiejska.....	10
2.1.2. Ludność rolnicza.....	13
2.1.3. Wykształcenie ludności rolniczej.....	16
2.2. Poziom i struktura bezrobocia.....	17
3. WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	21
3.1. Charakterystyka przyrodnicza gminy.....	21
3.1.1. Położenie i rzeźba terenu.....	21
3.1.2. Budowa geologiczna.....	21
3.1.3. Surowce mineralne.....	21
3.1.4. Warunki wodne.....	22
3.1.5. Klimat.....	24
3.1.6. Charakterystyka gleb.....	24
3.1.7. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów.....	24
3.1.8. Kompleksy glebowo – rolnicze.....	25
3.1.9. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	29
3.1.10. Zagrożenie erozją.....	32
4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	35
4.1. Użytkowanie gruntów.....	35
4.1.1. Struktura użytkowania gruntów.....	35
4.1.2. Struktura użytków rolnych.....	36
4.2. Władanie gruntami.....	41
4.2.1. Struktura władania gruntami.....	41
4.2.2. Struktura władania użytkami rolnymi.....	44
4.3. Struktura gospodarstw prywatnych.....	47
4.3.1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw.....	47
4.3.2. Dzierżawa gruntów.....	48

15

4.3.3.	Rozdrobnienie gospodarstw.....	54
4.3.4.	Struktura gospodarstw według wieku użytkownika.....	55
5.	PRODUKCJA ROLNICZA.....	60
5.1.	Produkcja roślinna	60
5.2.	Produkcja zwierzęca.....	66
5.3.	Dochodowość produkcji rolnej.....	71
6.	WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ.....	72
6.1.	Wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną.....	72
6.1.1.	Wodociągi.....	72
6.1.2.	Kanalizacja sanitarna.....	73
6.1.3.	Gazownictwo.....	75
6.1.4.	Elektryfikacja.....	75
6.1.5.	Telefonizacja.....	75
6.1.6.	Gospodarka odpadami stałymi.....	76
6.2.	Drogi.....	78
7.	OBSŁUGA ROLNICTWA.....	83
7.1.	Wyposażenie gospodarstw w sprzęt mechaniczny.....	83
7.2.	Firmy i podmioty obsługujące rolnictwo.....	84
8.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	87
8.1.	Szkolnictwo.....	87
8.2.	Kultura.....	88
8.3.	Opieka zdrowotna i opieka społeczna.....	90
9.	Wnioski	92
II.	USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO.....	95
1.	POPRAWA WARUNKÓW NATURALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ.....	95
1.1.	Poprawa warunków wodnych i gospodarka wodna.....	95
1.1.1.	Melioracje podstawowe.....	95
1.1.2.	Melioracje szczegółowe.....	97
1.2.	Zapobieganie degradacji gleb	101
1.3.	Zapobieganie erozji gleb	101
2.	KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU.....	103
2.1.	Walory krajobrazowe gminy i turystyka.....	103
2.2.	Zalesienie gruntów.....	111

2.3.	Zadrzewienia.....	115
3.	GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ.....	121
3.1.	Wyłączenie gruntów z użytkowania rolniczego.....	121
3.2.	Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw.....	124
3.2.1.	Powierzchnia gospodarstwa, a możliwość uzyskania dochodu porównywalnego.....	124
3.2.2.	Poprawa struktury obszarowej gospodarstw.....	129
4.	POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW	131
4.1.	Scalanie gruntów rolnych.....	131
4.2.	Kształtowanie sieci dróg.....	135
5.	KIERUNKI PRODUKCJI ROLNEJ.....	141
6.	KOLEJNOŚĆ PRAC URZĄDZENIOWO – ROLNYCH I ICH KOSZTY.....	146
6.1.	Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo – rolne.....	146
6.2.	Ogólne koszty oraz źródła finansowania przy realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo – rolnych.....	149
7.	WNIOSKI.....	158
8.	WYKAZ TABEL.....	162
9.	WYKAZ RYSUNKÓW.....	164
10.	WYKAZ FOTOGRAFII.....	165
11.	WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH.....	166

WPROWADZENIE

W opracowanej przez Urząd Marszałkowski we Wrocławiu, i przyjętej uchwałą nr XXXV/583/2001 w dniu 25.05.2001 przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego” gmina Ziębice ze względu na warunki społeczno – gospodarcze i warunki naturalne do produkcji rolnej, została zaliczona do regionu I, tj. regionu intensywnego rolnictwa (rys. nr 1). Spośród wszystkich wydzielonych regionów posiada najlepsze warunki do rozwijania intensywnego, towarowego rolnictwa.

Głównymi celami dla wszystkich obszarów Dolnego Śląska są:

- podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Priorytetem dla regionu I jest modernizacja kompleksu gospodarki żywnościowej, w którym do celów szczegółowych zaliczono:

- a) przekształcenie struktury agrarnej, w zakresie, której głównymi zadaniami do realizacji są:
 - przekształcenie struktury obszarowej gospodarstw,
 - dostosowanie kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych,
 - racjonalizacja zatrudnienia w rolnictwie,
 - racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - doskonalenie organizacji rynku i przetwórstwa produktów żywnościowych zgodnie ze standardami i wymogami Unii Europejskiej.
- b) rozwój i modernizacje zabezpieczeń przeciwpowodziowych, w zakresie których jest:
 - budowa zbiorników małej retencji,
 - budowa i modernizacja urządzeń przeciwpowodziowych.
- c) tworzenie warunków dla alternatywnych źródeł dochodu, które można osiągnąć poprzez:
 - rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnej (zwłaszcza w tej części województwa dolnośląskiego),
 - stworzenie warunków dla rozwoju funkcji nie związanych ze środowiskiem rolniczym, jak usługi, handel, przemysł, rzemiosło,
 - stworzenie rynku wyspecjalizowanych usług dla rolnictwa.

Zmiany własnościowe, strukturalne oraz dążenie do minimalizacji kosztów produkcji wymagać będą zmian w przestrzeni produkcyjnej. Należy dążyć między innymi do:

- poprawy kształtu i wielkości działek,
- modernizacji sieci drogowej,
- odbudowy i konserwacji melioracji podstawowej i szczegółowej.

Konieczne jest również wprowadzenie, lub uzupełnienie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych jak również zalesianie gruntów marginalnych.

Nasze członkowsko z krajami Unii Europejskiej wymaga od rolników podniesienia jakości produkowanej żywności i umocnienia swojej pozycji na rynku płodów rolnych. Osiągnięcie tego celu możliwe jest przez samoorganizację rolników, czyli tworzenie grup producenckich, spółek itp.

Na rozwój obszarów wiejskich decydujący wpływ mają jej władze samorządowe, które powinny pełnić rolę koordynatora. Przez koordynację zadań rozumie się tworzenie planów i opracowań dotyczących rozwoju gminy oraz czuwanie nad ich prawidłowym realizowaniem.

Jednym z takich opracowań jest „Plan urządzeniowo – rolny gminy Ziębice”, który składa się z:

1. Analizy stanu istniejącego ze szczególnym uwzględnieniem:
 - warunków naturalnych produkcji rolniczej,
 - warunków społeczno – gospodarczych,
 - infrastruktury technicznej,
 - infrastruktury społecznej,
 - obsługi rolnictwa.
2. Programu rozwoju obszarów wiejskich obejmujący:
 - poprawę warunków naturalnych produkcji rolnej,
 - kształtowanie krajobrazu,
 - kształtowanie struktury agrarnej,
 - drogi transportu rolnego,
 - produkcję rolną i obsługę rolnictwa.
3. Ustalenia kolejności realizacji prac urządzeniowo – rolnych.
4. Zasad organizacji i współdziałania przy realizacji planu.

Do opracowania planu wykorzystano:

- Strategię rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy,

- 19
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,
 - Koncepcję techniczno-ekonomiczną gospodarki ściekowej na terenie gminy Ziębice,
 - Koncepcję programowo-przestrzenną wodociągowania gminy Ziębice.

Zebrane dane uzupełniono o informacje uzyskane:

- w Urzędzie Gminy,
- w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ząbkowicach Śląskich,
- w Dolnośląskim Zarządzie Urządzeń Wodnych i Melioracji w Świdnicy,
- w Starostwie Powiatowym w Ząbkowicach Śląskich,
- w Zarządzie Dróg Powiatowych w Ząbkowicach Śląskich,
- w Agencji Nieruchomości Rolnych,
- w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- od Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody,
- od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- od sołtysów i rad sołeckich,
- z inwentaryzacji terenowej wykonanej w miesiącach sierpień - październik 2005 r.

Przeprowadzona analiza zebranych danych dotyczących stanu istniejącego gminy pozwoliła na wysunięcie wniosków, na podstawie których określono potrzebę wykonania zadań niezbędnych do osiągnięcia celów przedstawionych w „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego”.

Znaczne koszty realizacji prac proponowanych w niniejszym planie oraz ich duży zakres zmuszają do podzielenia obszaru gminy na trzy rejony o różnym stopniu zapotrzebowania na te prace. Przy typowaniu rejonów brano pod uwagę wysokość nakładów oraz możliwość uzyskania korzyści ekonomicznych i pozaekonomicznych. Uwzględniając te czynniki wskazano obszary o dużym, średnim i małym zapotrzebowaniu na prace urządzeniowo – rolne. W celu osiągnięcia przewidywanych korzyści konieczne jest prowadzenie prac urządzeniowo - rolnych w oparciu o plany urządzeniowo – rolne poszczególnych wsi, które powinny być wykonywane jednocześnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W przypadku opracowywania planów w różnych terminach powinny one uwzględniać wzajemnie swoje założenia.

Rys. nr 1. Regiony funkcjonalne Dolnego Śląska.

I. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Ziębice położona jest w południowo-wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie ząbkowickim, w odległości około 60 km od Wrocławia oraz około 80 km od Wałbrzycha i zajmuje powierzchnię 207,2 km². Obszar gminy rozciąga się z kierunku południowego na północny. Od północy graniczy z gminą Strzelin, od północno-wschodniej strony z gminą Przeworno, od południowo-wschodniej i południowej z gminami Kamiennik i Paczków (woj. opolskie), od zachodu z gminami Kamieniec Ząbkowicki, Ząbkowice Śląskie i Ciepłowody.

Gmina leży na uboczu głównych szlaków komunikacyjnych kraju. Podstawową sieć dróg stanowią dwie drogi wojewódzkie: numer 395 z Wrocławia do Paczkowa, oraz numer 385 z Grodkowa do polsko-czeskiego przejścia granicznego w Tłumaczowie. Teren gminy przecinają dwie linie kolejowe: jedna o znaczeniu międzynarodowym Wrocław – Praga, oraz jedna o znaczeniu krajowym Świdnica – Nysa.

Centralnie zlokalizowane miasto Ziębice z siedzibą władz gminy jest głównym ośrodkiem gospodarczym, oświatowym i kulturowym. Tutaj także działa i ma swoje siedziby większość firm i zakładów produkcyjnych.

W gminie znajduje się 28 obrębów geodezyjnych oraz 3 przysiółki w obrębach:

- Krzelków - Jasłówek,
- Służejów - Służejówek,
- Witostowice - Zakrzów.

2. ZRÓŻNICOWANIE GMINY POD WZGLĘDEM DEMOGRAFICZNYM I POZIOMU BEZROBOCIA

2.1 Stan i struktura ludności wiejskiej

2.1.1 Ludność wiejska

Gminę Ziębice zamieszkuje 9080 osób, co przy powierzchni 207,2 km² daje gęstość zaludnienia 43,8 osoby na km². Obrębem o największym zaludnieniu jest Henryków (1436 mieszkańców). Licznymi miejscowościami są również Niedźwiedź (641 mieszkańców), Lubnów (599 mieszkańców), Starczówek (578 mieszkańców) i Pomianów Dolny (530 mieszkańców).

Najmniej osób mieszka we wsiach: Osina Mała (64 osoby), Jasienica (68 osób) i Nowina (68 osób).

W pozostałych obrębach liczba mieszkańców zawiera się w przedziale od 94 (Brukalice) do 455 (Niedźwiednik).

Ludność w wieku produkcyjnym (19-65 lat mężczyźni, 19-60 lat kobiety) stanowi 66,9% ogółu mieszkańców gminy. W wieku emerytalnym, powyżej 65 lat (mężczyźni) i powyżej 60 lat (kobiety) jest 11,7%, a 21,5% stanowią dzieci i młodzież do lat 17. Największy odsetek ludności w wieku produkcyjnym jest we wsi:

- Osina Mała (73,4%),
- Pomianów Dolny (71,9%),
- Nowy Dwór (71,5%).

Obrębami, które wyróżniają się dużą liczbą dzieci i młodzieży są:

- Brukalice (27,7%),
- Kalinowice Górne (26,3%).

Natomiast miejscowość Lipa charakteryzuje się największą liczbą mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (19,6% ludności wsi).

Struktura wiekowa ludności wskazuje, że dzieci i młodzieży jest prawie dwa razy więcej niż ludności w wieku poprodukcyjnym. Taki stan obliguje do zapewnienia odpowiedniego systemu oświaty oraz dogodnych warunków dla tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze pozarolniczym.

Obecna sytuacja gminy pod względem liczby ludności w wieku produkcyjnym jest korzystna.

Na sto osób w wieku produkcyjnym przypada 50 osób niepracujących.

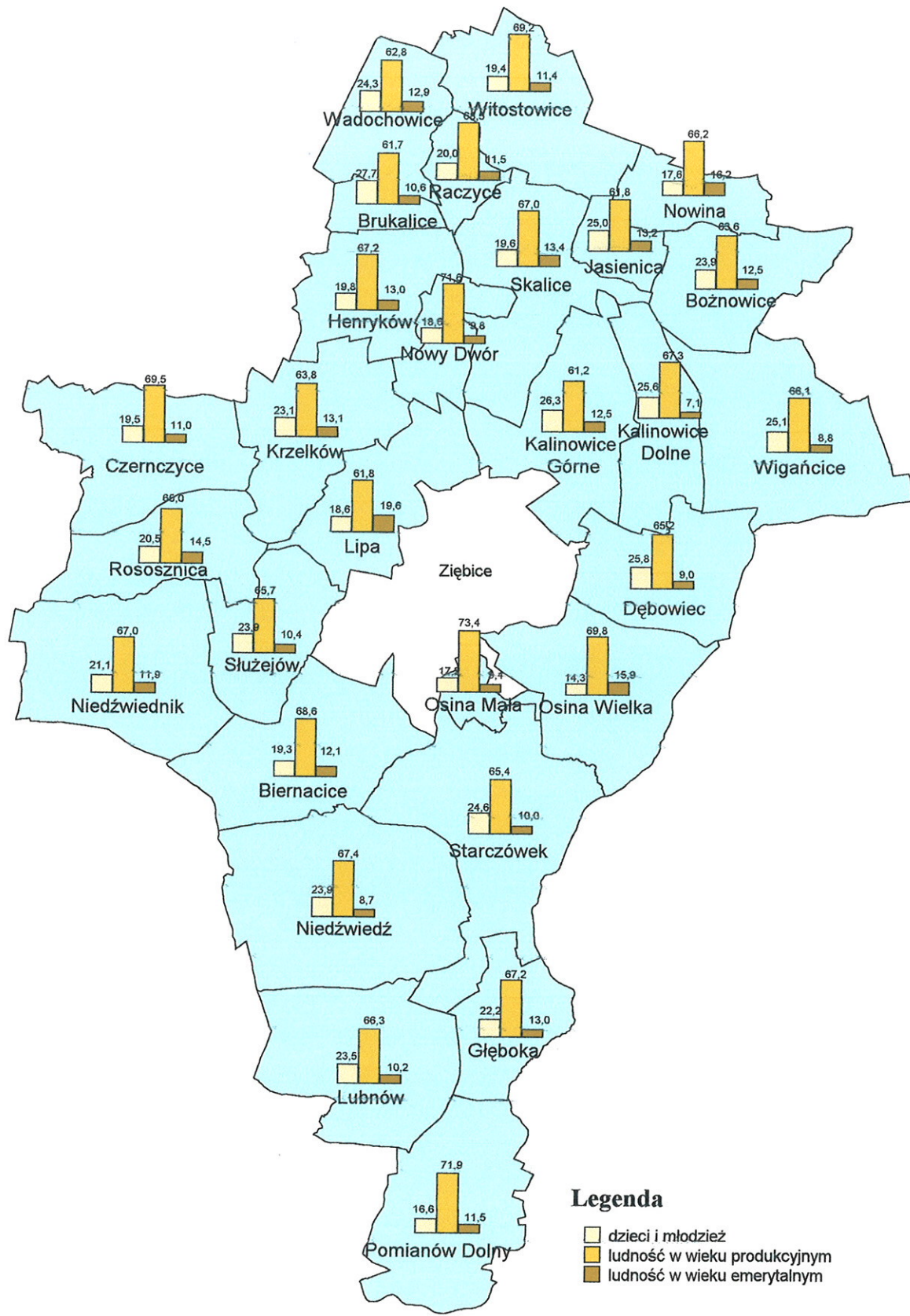
Strukturę wiekową ludności wiejskiej zamieszczono w tabeli nr 1 i na rysunku nr 2.

Struktura wiekowa ludności wiejskiej

Tabela nr 1

L.p.	Obręb	Liczba mieszkańców ogółem	Ludność ogółem w grupach wiekowych																			
			do 18 lat				Liczba kobiet i mężczyzn powyżej 18 lat		Mężczyźni							Kobiety						
			osób		%		osób		%		osób		%		osób		%		osób		%	
			4	3	5	6	7	10	11	12	15											
1.	Biemacice	306	59	19,3	247	120	102	33,3	18	5,9	127	108	35,3	19	6,2							
2.	Bożnowice	255	61	23,9	194	99	85	33,3	14	5,5	95	77	30,2	18	7,1							
3.	Brukalice	94	26	27,7	68	34	30	31,9	4	4,3	34	28	29,8	6	6,4							
4.	Czernczyce	399	78	19,5	321	151	139	34,8	12	3,0	170	138	34,6	32	8,0							
5.	Dębowiec	267	69	25,8	198	90	81	30,3	9	3,4	108	93	34,8	15	5,6							
6.	Głęboka	158	35	22,2	123	65	59	37,3	6	3,8	58	49	31,0	9	5,7							
7.	Henryków	1436	284	19,8	1152	552	485	33,8	67	4,7	600	480	33,4	120	8,4							
8.	Jasienica	68	17	25,0	51	29	25	36,8	4	5,9	22	17	25,0	5	7,4							
9.	Kalinowice Dolne	211	54	25,6	157	67	63	29,9	4	1,9	90	79	37,4	11	5,2							
10.	Kalinowice Górne	160	42	26,3	118	45	40	25,0	5	3,1	73	58	36,3	15	9,4							
11.	Krzelków	350	81	23,1	269	140	121	34,6	19	5,4	129	102	29,1	27	7,7							
12.	Lipa	194	36	18,6	158	76	63	32,5	13	6,7	82	57	29,4	25	12,9							
13.	Lubnów	599	141	23,5	458	226	204	34,1	22	3,7	232	193	32,2	39	6,5							
14.	Niedźwiednik	455	96	21,1	359	172	155	34,1	17	3,7	187	150	33,0	37	8,1							
15.	Niedźwiedź	641	153	23,9	488	238	216	33,7	22	3,4	250	216	33,7	34	5,3							
16.	Nowina	68	12	17,6	56	27	23	33,8	4	5,9	29	22	32,4	7	10,3							
17.	Nowy Dwór	204	38	18,6	166	83	78	38,2	5	2,5	83	68	33,3	15	7,4							
18.	Osina Mała	64	11	17,2	53	25	23	35,9	2	3,1	28	24	37,5	4	6,3							
19.	Osina Wielka	308	44	14,3	264	115	101	32,8	14	4,5	149	114	37,0	35	11,4							
20.	Pomianów Dolny	530	88	16,6	442	209	186	35,1	23	4,3	233	195	36,8	38	7,2							
21.	Raczyce	165	33	20,0	132	59	55	33,3	4	2,4	73	58	35,2	15	9,1							
22.	Rosoznica	337	69	20,5	268	132	113	33,5	19	5,6	136	106	31,5	30	8,9							
23.	Skalice	112	22	19,6	90	40	35	31,3	5	4,5	50	40	35,7	10	8,9							
24.	Służewów	230	55	23,9	175	79	70	30,4	9	3,9	96	81	35,2	15	6,5							
25.	Starczówek	578	142	24,6	436	204	181	31,3	23	4,0	232	197	34,1	35	6,1							
26.	Wadochowice	255	62	24,3	193	95	81	31,8	14	5,5	98	79	31,0	19	7,5							
27.	Wigancice	399	100	25,1	299	146	131	32,8	15	3,8	153	133	33,3	20	5,0							
28.	Witostowice	237	46	19,4	191	86	72	30,4	14	5,9	105	92	38,8	13	5,5							
	Gmina	9080	1954	21,5	7126	3404	3017	33,2	387	4,3	3722	3054	33,6	668	7,4							

Źródło: Urząd Gminy w Ziębicach. Stan na październik 2005 r.

Rys. nr 2. Struktura wiekowa ludności wiejskiej [%].

2.1.2 Ludność rolnicza

Pojęciem ludności rolniczej określa się ludność utrzymującą się głównie z własnego gospodarstwa rolnego wraz z dziećmi bez emerytów i rencistów. W gminie Ziębice takich osób jest 1230, co stanowi 13,5% ogółu mieszkańców. Wskazuje to, że dla większości ludności wiejskiej głównym źródłem utrzymania są dochody z działalności pozarolniczej. Mieszkańcy gminy prowadzą własną działalność gospodarczą lub pracują w przedsiębiorstwach lub zakładach zlokalizowanych w Ziębicach, Strzelinie, Ząbkowicach Śląskich, bądź nawet we Wrocławiu. Część z nich pracuje również sezonowo poza granicami naszego kraju, lub w gospodarstwach wielkoobszarowych.

Największy odsetek ludności utrzymującej się z własnego gospodarstwa jest w miejscowościach:

- Rososznicza – 41,5%,
- Krzelków – 40,3%,
- Osina Mała – 35,9%.

Natomiast najmniejszy odsetek występuje w Henrykowie (0,5% ogółu mieszkańców). W pozostałych obrębach udział ludności utrzymującej się z własnego gospodarstwa waha się w przedziale od 3,5% w Wigańcicach do 26,5% w Jasienicy.

Spośród 1230 osób, które utrzymują się z pracy w gospodarstwie rolnym, 670 jest w wieku powyżej 18 lat. W tym:

- osób młodych 18-40 lat – 222 (33,2%),
- osób w wieku średnim 41-55 lat – 380 (56,8%),
- osób w wieku przedemerytalnym 55-65 lat – 68 (10,0%).

Największy odsetek osób młodych utrzymujących się z własnego gospodarstwa rolnego występuje we wsiach: Kalinowice Górne, Niedźwiedź, Osina Mała oraz Rososznicza, gdzie jest on równy lub większy od 50,0 %. Ludność w wieku przedemerytalnym mieszka tylko w około połowie obrębów, a jedynie w Niedźwiedniku przekracza 50,0%.

Szczegółowo strukturę wiekową ludności rolniczej przedstawiono w tabeli nr 2 i na rysunku nr 3.

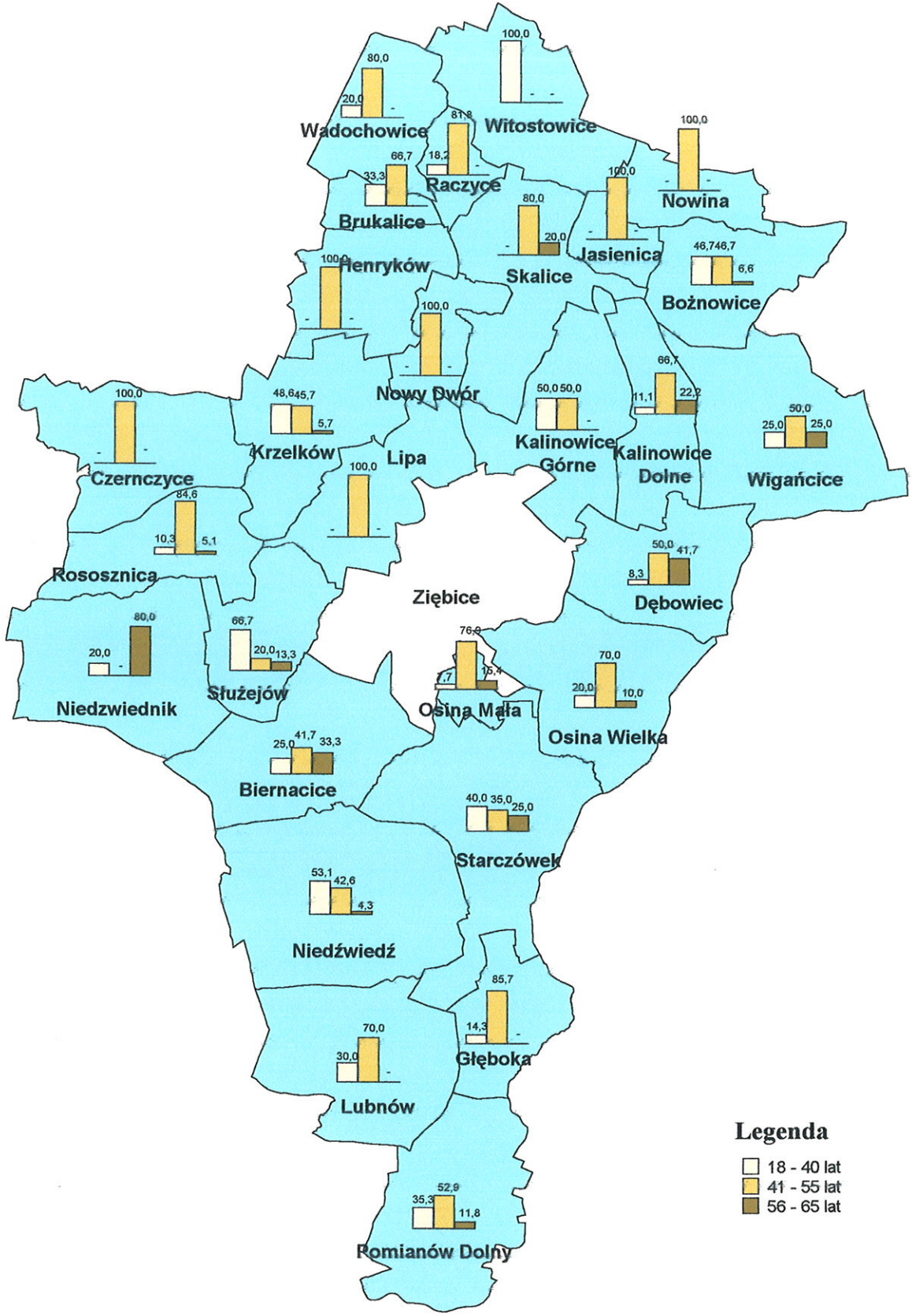
Ludność rolnicza

Tabela nr 2

L.p.	Obręb	Liczba mieszkańców		Ludność pracująca głównie we własnym gospodarstwie rolnym							
		W tym ludność rolnicza utrzymująca się głównie z własnego gospodarstwa rolnego wraz z dziećmi bez emerytów i rencistów		Ogółem		18 -40 lat		41-55 lat		56-65 lat	
		osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%
1	2	3	4	5	6	7	8				
1.	Biernacie	306	43	24	6	10	8	25,0	41,7	8	33,3
2.	Bożnowice	255	54	30	14	14	2	46,7	46,7	2	6,6
3.	Brukalice	94	22	12	4	8		33,3	66,7		
4.	Czernezyce	399	18	10		10			100,0		
5.	Dębowiec	267	43	24	2	12	10	8,3	50,0	10	41,7
6.	Głęboka	158	25	14	2	12		14,3	85,7		
7.	Henryków	1436	7	4		4			100,0		
8.	Jasienica	68	18	10		10			100,0		
9.	Kalinowice Dolne	211	16	9	1	6	2	11,1	66,7	2	22,2
10.	Kalinowice Górne	160	36	20	10	10		50,0	50,0		
11.	Krzelków	350	141	70	34	32	4	48,6	45,7	4	5,7
12.	Lipa	194	10	6		6			100,0		
13.	Lubnów	599	36	20	6	14		30,0	70,0		
14.	Niedźwiednik	455	18	10	2		8	20,0		8	80,0
15.	Niedźwiedź	641	169	94	50	40	4	53,1	42,6	4	4,3
16.	Nowina	68	15	8		8			100,0		
17.	Nowy Dwór	204	18	10		10			100,0		
18.	Osina Mała	64	23	13	1	10	2	7,7	76,9	2	15,4
19.	Osina Wielka	308	36	20	4	14		20,0	70,0	2	10,0
20.	Pomianów Dolny	530	68	34	12	18	4	35,3	52,9	4	11,8
21.	Raczyce	165	40	22	4	18		18,2	81,8		
22.	Rosoznica	337	140	78	8	66	4	10,3	84,6	4	5,1
23.	Skalice	112	18	10		8			80,0	2	20,0
24.	Służejów	230	54	30	20	6	4	66,7	20,0	4	13,3
25.	Starczówek	578	72	40	16	14	10	40,0	35,0	10	25,0
26.	Wadochowice	255	40	20	4	16		20,0	80,0		
27.	Wigancice	399	14	8	2	4	2	25,0	50,0	2	25,0
28.	Witostowice	237	36	20	20	20		100,0			
Gmina		9080	1230	670	222	380	68	33,2	56,8	68	10,0

Źródło: 1. Urząd Gminy w Ziębicach – październik 2005 r.

2. Inwentaryzacja terenowa – wrzesień – grudzień 2005 r.

Legenda
 □ 18 - 40 lat
 ■ 41 - 55 lat
 ■ 56 - 65 lat

Rys. nr 3. Struktura wiekowa ludności rolniczej [%].

2.1.3 Wykształcenie ludności rolniczej

Wykształcenie ludności rolniczej w gminie Ziębice, w poszczególnych obrębach, kształtuje się na różnym poziomie. Ogólnie osób z wykształceniem podstawowym i zawodowym jest 436, co stanowi 65,1% utrzymujących się z rolnictwa, wykształcenie średnie ma 220 osób (32,8%), a z wykształceniem wyższym jest 14 osób (2,1%).

Z danych przedstawionych powyżej wynika, że najwięcej osób pracujących w rolnictwie posiada wykształcenie podstawowe i zawodowe. Takie wykształcenie posiadają również wszyscy rolnicy z Brukalic, Lubnowa i Nowiny. Duży odsetek rolników z wykształceniem zawodowym zamieszkuje wsie:

- Rososznica (94,9%),
- Nowy Dwór (90,0%),
- Niedźwiedź (89,6%),
- Kalinowice Dolne (88,9%).

Na podstawie rozmów przeprowadzonych w poszczególnych sołectwach stwierdzono, że większość z tych osób posiada wykształcenie zawodowe o kierunku rolniczym.

Na terenie gminy znajdują się obręby charakteryzujące się wysokim odsetkiem osób z wykształceniem średnim, które zajmują się prowadzeniem gospodarstw rolnych oraz pracą w sektorze rolnym.

Do takich obrębów należy zaliczyć:

- Krzelków – 77,1% utrzymujących się z rolnictwa (54 osoby),
- Służejów – 60,0% (18 osób),
- Skalice – 60,0% (6 osób),
- Dębowiec – 58,3% (14 osób).

Ludność rolnicza z wykształceniem wyższym występuje tylko w obrębach: Krzelków, Niedźwiednik, Nowy Dwór, Osina Mała, Osina Wielka, Skalice, Służejów, a jej udział w liczbie osób utrzymujących się z rolnictwa nie przekracza 20,0%.

Gospodarstwa prowadzone przez wysokokwalifikowanych rolników korzystnie wpływają na tempo modernizacji sektora rolniczego, przyspieszenie wprowadzenia nowoczesnych metod uprawy roślin i hodowli zwierząt oraz rozwinięcie usług w sektorze przetwórczym i obsługi rolnictwa.

Szczegółową strukturę wykształcenia ludności rolniczej przedstawia tabela nr 3.

Wykształcenie ludności rolniczej

Tabela nr 3

L.p.	Obręb	Ludność rolnicza	W tym z wykształceniem					
			podstawowe i zawodowe		średnie		wyższe	
			osób	%	osób	%	osób	%
1	2	3	4		5		6	
1.	Biernacice	24	18	75,0	6	25,0		
2.	Bożnowice	30	24	80,0	6	20,0		
3.	Brukalice	12	12	100,0				
4.	Czernczyce	10	8	80,0	2	20,0		
5.	Dębowiec	24	10	41,7	14	58,3		
6.	Głęboka	12	8	66,7	4	33,3		
7.	Henryków	4	3	75,0	1	25,0		
8.	Jasienica	10	6	60,0	4	40,0		
9.	Kalinowice Dolne	9	8	88,9	1	11,1		
10.	Kalinowice Górne	20	10	50,0	10	50,0		
11.	Krzelków	70	14	20,0	54	77,1	2	2,9
12.	Lipa	6	4	66,7	2	33,3		
13.	Lubnów	20	20	100,0				
14.	Niedźwiednik	10	4	40,0	4	40,0	2	20,0
15.	Niedźwiedź	96	86	89,6	10	10,4		
16.	Nowina	8	8	100,0				
17.	Nowy Dwór	10	9	90,0			1	10,0
18.	Osina Mała	13	6	46,2	6	46,2	1	7,6
19.	Osina Wielka	20	10	50,0	8	40,0	2	10,0
20.	Pomianów Dolny	34	18	52,9	16	47,1		
21.	Raczyce	22	14	63,6	8	36,4		
22.	Rososznicza	78	74	94,9	4	5,1		
23.	Skalice	10	2	20,0	6	60,0	2	20,0
24.	Służejów	30	8	26,7	18	60,0	4	13,3
25.	Starczówek	40	20	50,0	20	50,0		
26.	Wadochowice	20	14	70,0	6	30,0		
27.	Wigańcice	8	6	75,0	2	25,0		
28.	Witostowice	20	12	60,0	8	40,0		
	Gmina	670	436	65,1	220	32,8	14	2,1

Źródło: Inwentaryzacja terenowa – wrzesień – grudzień 2005 r.

2.2. Poziom i struktura bezrobocia

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ząbkowicach Śląskich na koniec marca 2005 roku liczba bezrobotnych na terenie miasta i gminy Ziębice wynosiła 2221 osób. Wśród pozostających bez pracy niewielką przewagę liczebną mają mężczyźni (51,0% ogółu bezrobotnych). Stopa bezrobocia dla całej gminy wynosi 18,1% i jest niewiele niższa niż w całym województwie dolnośląskim (20,5%).

Struktura bezrobocia pod względem wieku osób pozostających bez pracy świadczy o małej zależności tego zjawiska od wieku bezrobotnych. W przedziałach wiekowych 18-24 lata, 25-34 lata, 35-44 lata i 45-54 lata liczba bezrobotnych stanowi odpowiednio 21,3%, 27,8%, 21,1%, 24,7%. Dużo mniejsze bezrobocie występuje w przedziałach 55-59 lata i 60-64 lata, bo tylko 4,4% i 0,7% wszystkich pozostających bez pracy. Tak mały odsetek bezrobotnych w tym przedziale wynika z faktu, że większość nabyła prawa do świadczenia

w postaci wcześniejszych emerytur, czy rent chorobowych. Udział bezrobotnych według wieku przedstawiono na rysunku nr 4 i w tabeli nr 4.

Analizując wpływ poziomu wykształcenia na bezrobocie można zauważyć, że wraz ze wzrostem wykształcenia maleje liczba osób pozostających bez pracy. Najwięcej bezrobotnych jest wśród mieszkańców z wykształceniem zawodowym, gimnazjalnym i podstawowym (69,5% wszystkich bezrobotnych). Następną, co do udziału bezrobotnych grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie policealne, średnie zawodowe oraz średnie ogólnokształcące (22,1%). Najmniejsze bezrobocie panuje wśród mieszkańców legitymujących się wykształceniem wyższym, tylko 2,5% ogółu bezrobotnych. Powyższe dane zaprezentowano na rysunku nr 5 oraz w tabeli nr 4.

Z analizy danych dotyczących bezrobocia w związku ze stażem pracy można zauważyć, że wraz ze wzrostem doświadczenia zawodowego, stopniowo maleje liczba ludzi pozostających bez pracy. Największą liczbę stanowią osoby ze stażem do 5 lat – 813 (36,6% bezrobotnych), oraz osoby ze stażem 10-20 lat – 442 osoby (19,9%). Osób, które nie podjęły jeszcze żadnej pracy jest 347 (15,6%). W pozostałych przedziałach liczba bezrobotnych kształtuje się na podobnym poziomie, a ze stażem pracy powyżej 30 lat jest tylko 29 osób (1,3%).

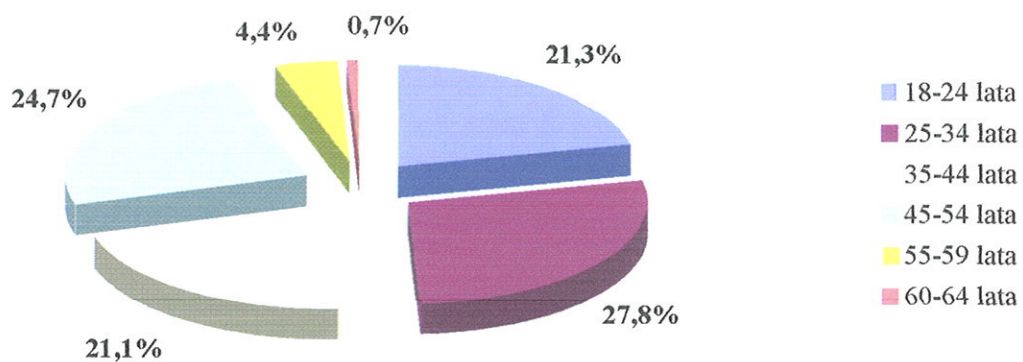
Udział bezrobotnych według stażu pracy przedstawiono w tabeli nr 4 i na rysunku nr 6.

**Bezrobotni wg wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy
i czasu pozostawania bez pracy**

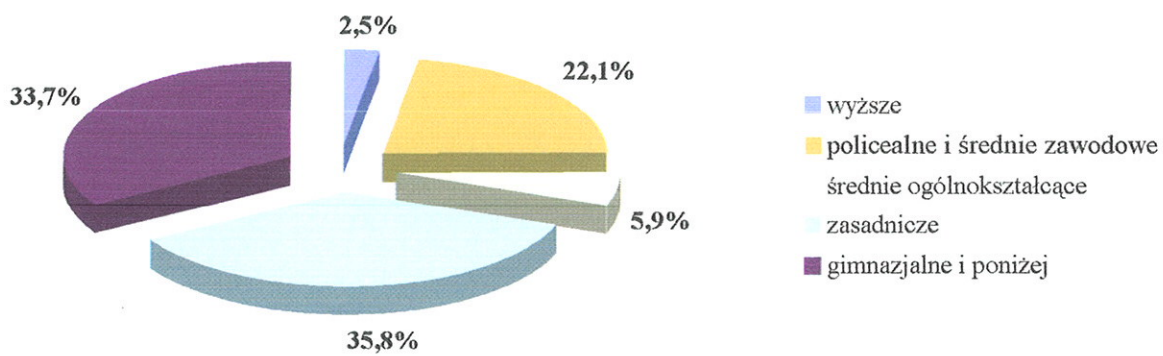
Tabela nr 4

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	Z tego wg czasu pozostawania bez pracy miesiącach							Liczba bezrobotnych kobiet	Z tego wg czasu pozostawania bez pracy miesiącach					
		do 1	1 - 3	3 - 6	6 - 12	12 - 24	pow. 24	do 1		1 - 3	3 - 6	6 - 12	12 - 24	pow. 24	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Wiek	18-24	473	47	87	101	100	74	64	230	22	39	60	41	34	34
	25-34	619	37	108	113	125	82	154	313	13	63	46	70	39	82
	35-44	468	35	65	73	57	76	162	235	19	33	36	27	25	95
	45-54	549	27	68	82	91	71	210	273	17	35	33	41	31	116
	55-59	97	3	7	7	11	11	58	35	1	6	3	2	1	22
	60-64 lata	15	0	0	4	1	1	9	0						
	Ogółem	2221	149	335	380	385	315	657	1086	72	176	178	181	130	349
Wykształcenie	wyższe	56	4	8	7	16	10	11	38	2	6	5	10	7	8
	policealne i śr. zawodowe	491	39	99	95	98	57	103	320	26	70	60	60	35	69
	średnie ogólnokształcące	130	12	17	29	23	20	29	92	3	12	21	15	16	25
	zasadnicze	795	60	107	127	153	116	232	331	29	45	51	60	38	108
	gimnazjalne i poniżej	749	34	104	122	95	112	282	305	12	43	41	36	34	139
	Ogółem	2221	149	335	380	385	315	657	1086	72	176	178	181	130	349
Staż pracy	do 1 roku	353	31	77	77	66	26	76	204	16	46	44	38	16	44
	1-5	460	35	66	96	89	75	99	192	12	25	40	42	27	46
	5-10	326	17	42	52	60	45	110	167	7	25	25	25	21	64
	10-20	442	30	65	62	58	62	165	208	18	40	24	27	16	83
	20-30	264	11	35	42	57	36	83	113	7	19	20	26	13	28
	30 lat i więcej	29	1	5	7	6	5	5	6	1	1	2	1	1	0
	bez stażu	347	24	45	44	49	66	119	196	11	20	23	22	36	84
Ogółem	2221	149	335	380	385	315	657	1086	72	176	178	181	130	349	

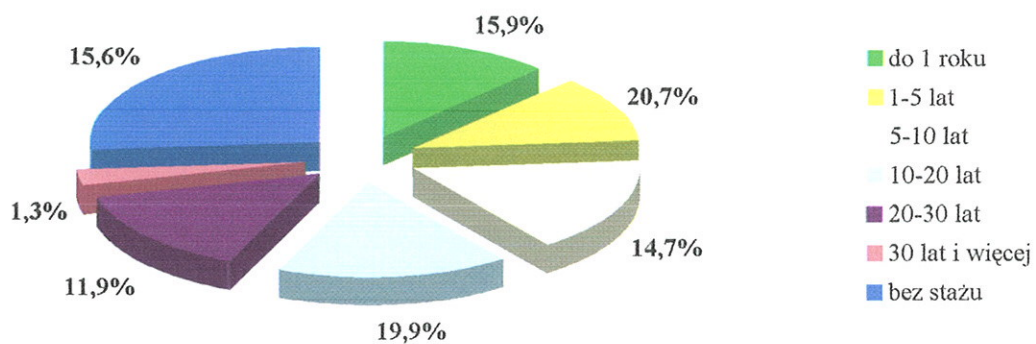
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ząbkowicach Śląskich. Stan na dzień 31 03 2005 r.

Rys. nr 4. Bezrobocie wg wieku.

Rys. nr 5. Bezrobocie wg wykształcenia.

Rys. nr 6. Bezrobocie wg stażu pracy.

3. WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1. Charakterystyka przyrodnicza gminy

3.1.1 Położenie i rzeźba terenu

Gmina Ziębice leży w obrębie mezoregionu Wzgórz Niemczańsko – Strzebińskich, należącego do makroregionu Przedgórze Sudeckie. Obejmuje partię niewysokich wzniesień – Wzgórza Strzebińskie, część Wzgórz Lipowych, Wysoczyznę Ziębicką, oraz część nizinno-dolinną: Dolinę Oławy, Kotlinę Henrykowską, część Obniżenia Otmuchowskiego z Doliną Nysy Kłodzkiej. Rzeźba terenu charakterystyczna jest dla obszarów podgórskich, a dominującym elementem są grzbiety i wzgórza ostańcowe. Centralnie zlokalizowaną Wysoczyznę Ziębicką w formie falistej równiny przecina Dolina Oławy. Urozmaicona rzeźba terenu na obszarze gminy uwarunkowana jest tektoniką i litologią podłoża. Wzgórza i wzniesienia oraz dzielące je obniżenia rzek mają charakter denudacyjny, a dopiero lokalne formy rzeźby są akumulacyjno – erozyjne.

Najniższe położone miejsce leży w części północnej gminy na terenie wsi Witostowice (196 m n.p.m.). Natomiast najwyższy punkt (300 m n.p.m.) znajduje się we wsi Osina Wielka. W południowej części gminy wysokości spadają do 230-240 m n.p.m. Ogólne deniwale terenu nie określają rzeczywistego charakteru rzeźby, która lokalnie jest bardzo urozmaicona, zwłaszcza w miejscach występowania miększych pokryw lokalnie spiętrzonych glin zwałowych oraz zwartych pokryw lessowych. Na południe biegnie Dolina Nysy Kłodzkiej wykorzystująca rów tektoniczny, gdzie występują liczne czynne rozcięcia erozyjne.

3.1.2 Budowa geologiczna

Obszar gminy Ziębice należy do Bloku Przesudeckiego, na zachodnim krańcu struktury śląsko-morawskiej, w obrębie metamorfiku wschodniosudeckiego zbudowanego z gnejsów z wtrąceniami kwarcytów i marmurów. Starsze podłoże pokrywają osady trzeciorzędowe (iły, mułki i piaski) na których spoczywają gliny lessopodobne (w części południowej), piaski, oraz żwiry lodowcowe i wodnolodowcowe (w części północnej). Dna dolin rzecznych wypełniają holocenijskie piaski, żwiry i muły rzeczne.

3.1.3 Surowce mineralne

Na terenie gminy nie występują znaczne pokłady surowców naturalnych, w związku z czym nie prowadzi się eksploatacji surowców na bardzo dużą skalę. Występują jedynie złoża granitów (obszar przy granicy z gminą Strzelin i Przeworno), kamieni budowlanych

(okolice wsi Witostowice), oraz gnejsy (obszar przy granicy z gminą Paczków). W przeszłości znaczącą rolę odgrywały złoża surowców mineralnych - glinki do produkcji kamionki.

3.1.4 Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Ziębice należy do lewego dorzecza Odry i jest odwadniany przez system rzeczny Oławy i Nysy Kłodzkiej (fot. nr 1). Ponadto ciekami melioracji podstawowych, będącymi w zarządzie Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, na terenie gminy są:

- Cierpicki Potok,
- Czerna,
- Głęboka,
- Kanał Ulgi,
- Lubnowski Potok,
- Młynówka Grzmiąca,
- Rów 20,
- Stara Oława,
- Wrześnica.

Fot. nr 1. Rzeka Nysa Kłodzka

Wyżej wymienione cieką stanowią sieć melioracji podstawowej, do której wpływają liczne rowy melioracji szczegółowej odwadniające użytki rolne. Sieć rzeczna uzupełniają antropogeniczne zbiorniki wodne:

- zbiornik retencyjny na Oławie (Starczówek, Osina Wielka),
- zbiornik retencyjny na Rowie Biernackim (Starczówek, Osina Mała),
- zbiornik retencyjny na Wrześnicy (Służejów – fot. nr 2).

Fot. nr 2. Suchy zbiornik retencyjny w Służejowie

Wody podziemne

Na terenie gminy Ziębice poziom wodonośny występuje na różnorodnej głębokości w zależności od warunków geologicznych, litologicznych i morfologicznych. W obrębie dolin rzecznych swobodne zwierciadło występuje na głębokości 1-2 m, natomiast na wzniesieniach wzrasta do 5-10 m wznwyż. Obszar ten należy do przedsudeckiego regionu hydrograficznego. Tereny na północ od linii Brukalice-Skalice-Kalinowice-Bożnowice należą do podregionu podsudeckiego. Poziom użytkowy w obrębie tego podregionu jest położony na głębokości od kilku do 50 m w paleozoicznych i prekambryjskich utworach krystalicznych. Wody o charakterze szczelinowym mają zwierciadło swobodne, które w miarę wzrostu głębokości staje się napięte. Wydajność tego poziomu określana jest od kilku do 10 m³/h. Na południe od powyższego rozciąga się podregion średzko-otmuchowski, przy czym pierwszy poziom użytkowy występuje tu w utworach trzeciorzędowych i częściowo czwartorzędowych. Poziom użytkowy w utworach trzeciorzędowych o zwierciadle napiętym występuje na głębokości 10-150 m, zaś wydajność jest oceniana na 10-70 m³/h. Wydajność utworów czwartorzędowych sięga 30-70 m³/h.

Tereny zalewowe i podmokłe

Na terenie gminy obszary zalewowe zajmują powierzchnię około 881 ha. Występują one głównie w dolinach rzek:

- Oława – na powierzchni około 196 ha – w obrębach: Brukalice, Henryków, Osina Wielka, Starczówek, Raczyce, Wadochowice, Witostowice,
- Nysa Kłodzka – na powierzchni około 572 ha – w obrębie Pomianów Dolny.

Ponadto na terenie wsi: Jasienica, Kalinowice Górne, Krzelków, Niedźwiednik, Nowina, Skalice, występują obszary lokalnie zalewane przez rzeki: Cierpicki Potok, Czarna, Wrześnica, oraz cieki melioracji szczegółowych. Powierzchnia ich wynosi około 113 ha.

W obniżeniach dolinnych występują okresowe podmokłości, które pojawiają się przeważnie podczas wiosennych roztopów pokrywy śnieżnej oraz po obfitych wiosennych czy letnich deszczach. Przyczyną podmokłości bardzo często jest niepoprawnie działający system melioracji szczegółowej (pozarastane lub zasypane rowy, niedziałająca drenarka) lub jego całkowity brak. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów terenowych i rozmów z sołtysami, ogółem na terenie gminy terenów podmokłych stale i okresowo jest około 278 ha. Nie występują one jedynie w 7 obrębach, a ich największe powierzchnie stwierdzono w miejscowościach: Henryków – 59,2 ha, Lipa – 37,1 ha, Pomianów Dolny – 32,8 ha, Skalice – 31,6 ha.

3.1.5 Klimat

Według podziału rolniczo-klimatycznego R. Gumińskiego (1948) obszar gminy należy do dzielnicy przedsudeckiej. Średnioroczna temperatura powietrza wynosi 7-8°C, czas zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 60 dni, a średnioroczna suma opadów kształtuje się na poziomie 680-750 mm (Ziębice 688 mm). Maksymalna suma miesięczna przypada na lipiec(116 mm), natomiast minimalna na styczeń (23 mm). Na całym obszarze przeważają wiatry z kierunku południowego, o średnich prędkościach 3,0-3,5 m/s.

3.1.6 Charakterystyka gleb

Na terenie gminy występują w przewadze gleby brunatne właściwe i gleby płowe rozwinięte na różnych osadach lodowcowych oraz na utworach lessopodobnych. Gleby płowe przeważają na obszarze obrębów Biernacice i Starczówek. Gleby brunatne właściwe zajmują praktycznie całą powierzchnię gminy i rozciągają w kierunku Ziębic i dalej wzdłuż doliny Oławy. Zwarty obszar tych gleb leży między doliną Krynki a Bożnowicami i Kalinowicami. Gleby zabagnione-glejowe znajdują się w okolicach Lubnowa. W dolinach Oławy i kilku mniejszych potoków leżą mady.

3.1.7 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Na podstawie klasyfikacji bonitacyjnej gruntów ornych można stwierdzić, że na obszarze gminy Ziębice dominują gleby bardzo dobre (klasa I, II) i dobre (klasa IIIa, IIIb), które w sumie zajmują 60,5% powierzchni gruntów ornych. Najwięcej jest ich w obrębach: Bożnowice, Czernczyce, Henryków, Jasienica, Krzelków, Rososznicza, Służejów, Wadochowice, gdzie zajmują ponad 80% powierzchni gruntów ornych. Mniej jest gleb średnich (klasa IVa i IVb), które stanowią 31,8% areалу gruntów ornych, jednak we wsi Lubnów ich udział przekracza 70% powierzchni ornej. Najmniej jest gleb słabych (klasa V i VI), które występują we wszystkich obrębach, jednak ich powierzchnia stanowi 7,7% obszaru gruntów ornych.

Wśród łąk i pastwisk najwięcej jest użytków średnich (IV klasa). Stanowią one 45,1% powierzchni użytków zielonych w gminie. Najliczniej występują one w Czernczycach – 91,7%. W obrębach: Brukalice, Dębowiec, Głęboka, Henryków, Kalinowice Dolne, Krzelków, Lipa, Lubnów, Służejów, Starczówek, Witostowice, ich udział w powierzchni użytków rolnych przekracza 50,0%. Niewiele mniej jest użytków bardzo dobrych (klasa II) i dobrych (klasa III), których łączny udział wynosi 36,4%. Dominują one w miejscowościach: Wadochowice, Niedźwiedź, Jasienica, gdzie stanowią odpowiednio 89,5%, 76,1% i 70,5%

obszaru łąk i pastwisk. W pozostałych obrębach ich powierzchnia waha się od 3,6% (Czernczyce) do 58,5% (Nowina). Użytki zielone złe (klasa V, VI) zajmują 18,5% swojej powierzchni. Najwięcej jest ich w Wigańcicach i Kalinowicach Dolnych - odpowiednio 49,9% i 41,5%. Szczegółowy udział klas bonitacyjnych gruntów ornych i użytków zielonych w poszczególnych obrębach przedstawiono w tabeli nr 5.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące bonitacji, można zauważyć, że gmina posiada bardzo dobre warunki do prowadzenia produkcji roślinnej i zwierzęcej. Występuje jednak zróżnicowanie co do klas bonitacyjnych pomiędzy częścią północną i zachodnią, a pozostałą częścią gminy. Pomimo tego na terenie gminy prowadzona jest intensywna produkcja rolna, o czym świadczą niewielkie powierzchnie gruntów trwale odłogowanych. Bardzo podobnie kształtuje się sytuacja odnośnie bonitacji użytków rolnych.

3.1.8 Kompleksy glebowo - rolnicze

Kompleks pszenney bardzo dobry (1) obejmuje gleby najlepsze, zasobne w składniki pokarmowe, o głębokim poziomie próchnicznym, korzystnych stosunkach wodno – powietrznych, strukturalne, zmeliorowane lub niewymagające melioracji, łatwo zachowując cechy wysokiej kultury rolnej. Położone w terenach płaskich bądź lekko falistych. Umożliwiają osiągnięcie wysokich plonów przez najbardziej wymagające rośliny uprawne. Zajmują około 23% powierzchni gruntów ornych. Na obszarze gminy występują jako zwarte kompleksy. Większe powierzchnie znajdują się we wsi Czernczyce, Niedźwiednik, Rososznicza, Lipa, Bożnowice, Biernacice, Służejów, Osina Wielka, Starczówek, Henryków, Krzelków, Pomianów Dolny i Wadochowice.

Kompleks pszenney dobry (2) gleby zaliczone do niego cechują bardzo zbliżone parametry do poprzedniego, z tym, że są bardziej wrażliwe na wysokość opadów. W latach z dłuższymi okresami bezopadowymi reagują zahamowaniem rozwoju roślin, z kolei przy dużych opadach może to odbić się zmniejszeniem plonowania. Gleby tego kompleksu zajmują prawie 50% powierzchni wszystkich gruntów ornych i są najbardziej charakterystyczne dla gminy. Największe ich powierzchnie występują w Starczówku, Lubnowie, Krzelkowie, Osina Wielka i Pomianów Dolny.

Kompleks pszenney wadliwy (3) występuje najczęściej na glebach średnio – zwięzłych, zalegających na podłożach przepuszczalnych bądź na terenach o znacznym nachyleniu. Położenie na takich utworach przyczynia się do występowania okresowych niedoborów wilgoci. Ich niska retencja uwrażliwia je na suszę. Mimo tych zastrzeżeń nadają się bardziej pod uprawę pszenicy niż żyta, jednakże plonowanie tych roślin uzależnione jest od ilości

3.1.9 Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Spośród czynników środowiska przyrodniczego najistotniejsze znaczenie dla gospodarki rolnej mają gleby, rzeźba terenu, agroklimat i warunki wodne, na podstawie których określa się w formie punktowej wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Dla gminy Ziębice wynosi on 75,7 pkt. i jest on o 0,6 pkt. niższy od wskaźnika województwa dolnośląskiego. Wskaźnik ten wynika z punktowej oceny jakości gleb (0-100 pkt.), agroklimatu (0-15 pkt.), stosunków wodnych (0-5 pkt.) i rzeźby terenu (0-5 pkt.). Największy wpływ na jego wartość ma ocena jakości i przydatności gleb. Dla gminy Ziębice wynosi on 65,0 pkt, co świadczy o korzystnych warunkach do prowadzenia produkcji rolniczej. W odniesieniu do poszczególnych obrębów jakość gleb kształtuje się na podobnym poziomie i wynosi od 50,4 pkt. w Nowym Dworze do 78,1 pkt. w Henrykowie. Na uwagę zasługuje obręb Czernczyce, gdzie występują najlepsze gleby, a wskaźnik wynosi 82,4 pkt. Gleby o najniższej jakości występują w obrębach Kalinowice Dolne, Wigańcice, Dębowiec, gdzie ich wskaźnik nie przekracza 50 pkt.

Ze względu na bardzo dobre warunki naturalne, w gminie nie znajduje się żaden obręb, który mógłby zostać zaliczony do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW).

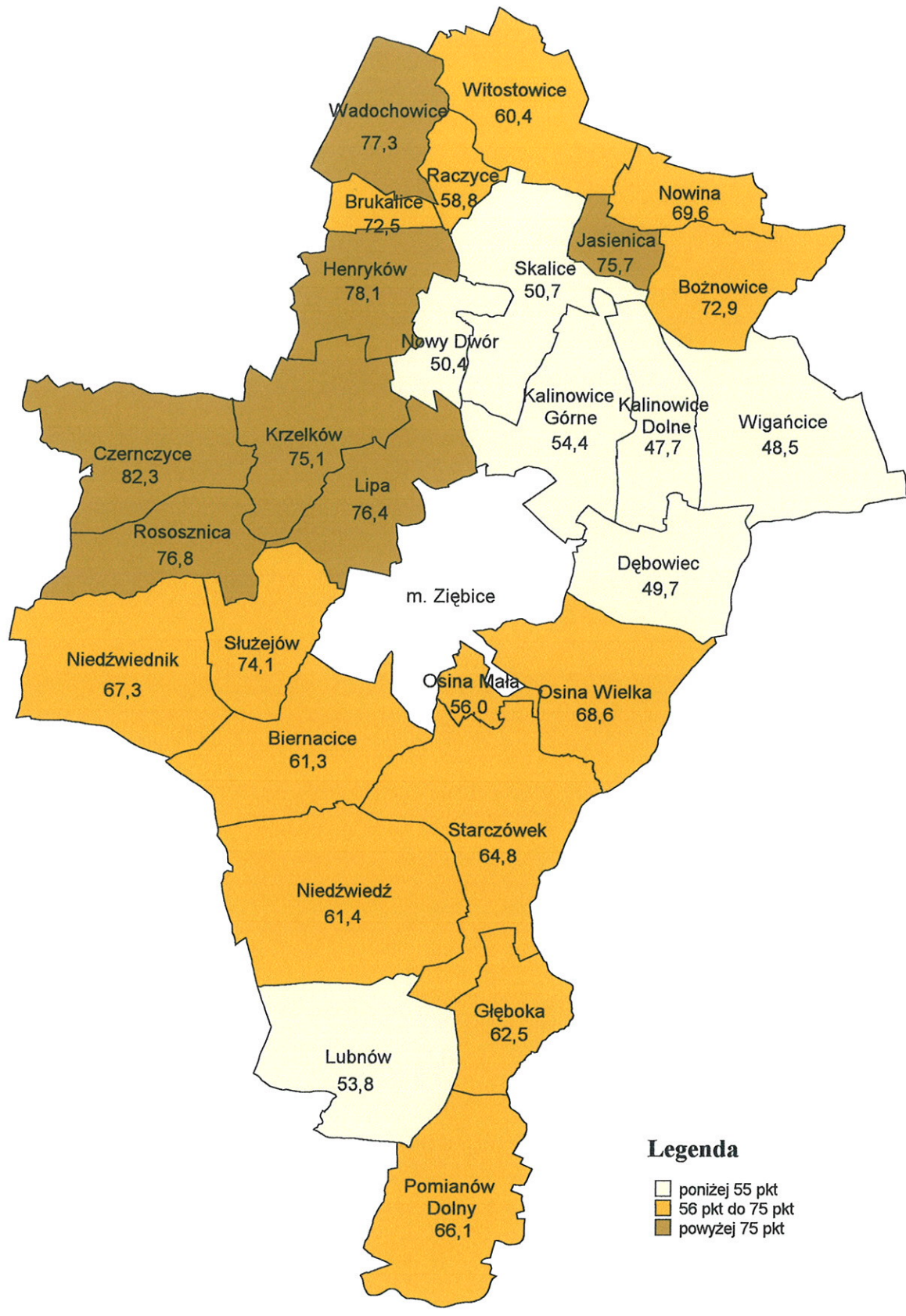
Na rysunku nr 7 przedstawiono zróżnicowanie wskaźnika jakości gleb na terenie gminy.

Wskaźnik jakości gleb

Tabela nr 6

L.p.	Obręb	Wskaźnik jakości gleb [pkt.]
1	2	3
1.	Biemacice	61,3
2.	Bożnowice	72,9
3.	Brukalice	72,5
4.	Czernczyce	82,3
5.	Dębowiec	49,7
6.	Głęboka	62,5
7.	Henryków	78,1
8.	Jasienica	75,7
9.	Kalinowice Dolne	47,7
10.	Kalinowice Górne	54,4
11.	Krzelków	75,1
12.	Lipa	76,4
13.	Lubnów	53,8
14.	Niedźwiednik	67,3
15.	Niedźwiedź	61,4
16.	Nowina	69,6
17.	Nowy Dwór	50,4
18.	Osina Mała	56,0
19.	Osina Wielka	68,6
20.	Pomianów Dolny	66,1
21.	Raczyce	58,8
22.	Rososznica	76,8
23.	Skalice	50,7
24.	Służejów	74,1
25.	Starczówek	64,8
26.	Wadochowice	77,3
27.	Wigańcice	48,5
28.	Witostowice	60,4
Gmina		65,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie metody opracowanej przez IUNG w Puławach – styczeń 2006 r.

Legenda

- poniżej 55 pkt
- 56 pkt do 75 pkt
- powyżej 75 pkt

Rys. nr 7. Wskaźnik jakości gleb [pkt.].

3.1.10 Zagrożenie erozją

W gminie Ziębice występuje erozja wodna, spowodowana czynnikami antropogenicznymi i naturogenicznymi. Zjawisko to zachodzi głównie na terenach podgórskich, gdzie dominującym elementem ukształtowania terenu są grzbiety, wąwozy i obszary o dużym nachyleniu stoku. Obszary najbardziej narażone na erozję wodną przeważnie są wykorzystywane jako grunty orne z równoległym rozmieszczeniem dziełek do spadku terenu. Na tych obszarach zjawisko erozji objawia się poprzez wymywanie wierzchniej warstwy urodzajnej gleby po opadach deszczu lub po wiosennych roztopach. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na zwiększenie erozji jest pozostawianie odkrytej gleby po zbiorach na okres jesieni i zimy.

Erozja wodna w gminie Ziębice występuje na obszarze 5581,22ha, a poszczególne ich powierzchnie przedstawiono w tabeli nr 7i na rysunku nr 8.

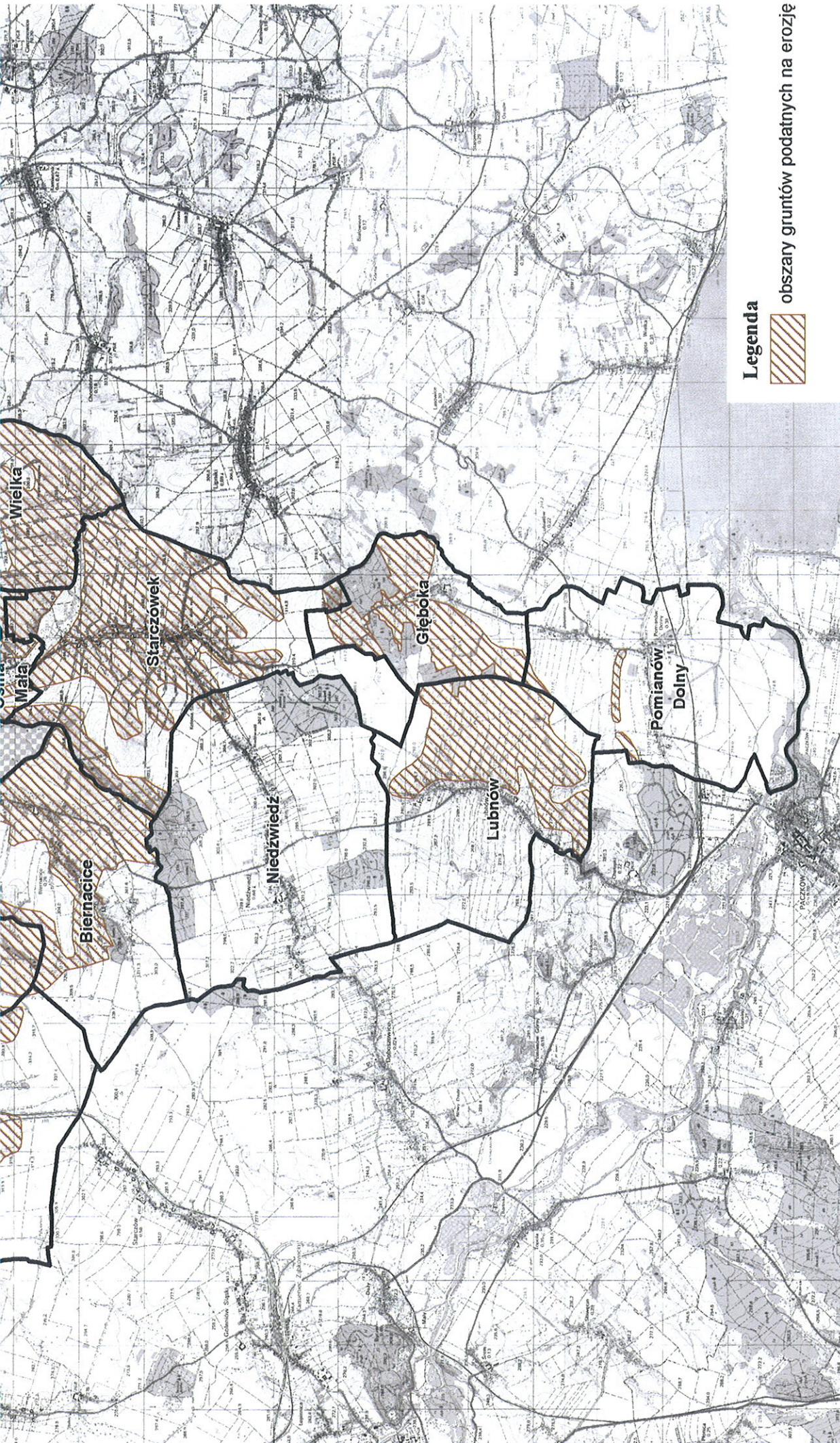
Fot. nr 3. Erozja wodna w Służejowie

Erozja wodna

Tabela nr 7

L.p.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych	Grunty zagrożone erozją wodną	
		ha	ha	%
1	2	3	4	5
1.	Biernacice	964,29	474,04	49,2
2.	Bożnowice	675,56	177,78	26,3
3.	Brukalice	174,63	99,79	57,1
4.	Czernczyce	902,22	280,45	31,1
5.	Dębowiec	745,71	28,87	3,9
6.	Głęboka	502,24	251,05	50,0
7.	Henryków	648,74	201,06	31,0
8.	Jasienica	222,47	70,91	31,9
9.	Kalinowice Dolne	565,92	12,51	2,2
10.	Kalinowice Górne	904,22	48,16	5,3
11.	Krzeków	841,51	365,54	43,4
12.	Lipa	693,86	338,97	48,9
13.	Lubnów	1049,42	412,85	39,3
14.	Niedźwiednik	1145,19	198,01	17,3
15.	Niedźwiedź	1498,38	16,21	1,1
16.	Nowina	378,00	36,14	9,6
17.	Nowy Dwór	343,01	40,60	11,8
18.	Osina Mała	160,63	95,62	59,5
19.	Osina Wielka	963,24	715,90	74,3
20.	Pomianów Dolny	1008,32	28,05	2,8
21.	Raczyce	228,14	4,24	1,9
22.	Rososznica	645,52	71,86	11,1
23.	Skalice	917,40	8,95	1,0
24.	Służejów	598,81	182,98	30,6
25.	Starczówek	1320,10	847,50	64,2
26.	Wadochowice	571,17	408,11	71,5
27.	Wigańcice	1189,17	140,08	11,8
28.	Witostowice	857,17	29,23	3,4
Gmina		20715,04	5581,22	27,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie mapy sozologicznej – styczeń 2006 r.

Rys. nr 8. Grunty zagrożone erozją

4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

4.1. Użytkowanie gruntów

4.1.1 Struktura użytkowania gruntów

Użytki rolne w gminie zajmują powierzchnię 16499,51 ha, co stanowi 79,6% powierzchni gminy. Najwięcej jest ich w obrębach: Biernacice, Jasienica, Krzelków, Lipa, Lubnów, Niedźwiednik, Osina Wielka, Rososznicza, Starczówek i Wadochowice, w których zajmują od 90,1% do 93,5% powierzchni obrębu.

Lasy i zadrzewienia zajmują powierzchnię 2680,80 ha (13,1% powierzchni gminy), wody 209,58 ha (1,0%), tereny zabudowane 546,82 ha (2,6%), drogi 620,34 ha (3,0%), nieużytki 65,04 ha (0,3%), a grunty pozostałe 92,96 ha (0,4%).

Stopień lesistości gminy wynosi 13,1% i jest ponad dwa razy niższy od średniej lesistości kraju, tj. 28,0%. Największy udział lasów i zadrzewień jest w obrębie Skalice i wynosi 67,9% powierzchni obrębu. W miejscowościach Witostowice, Dębowiec i Kalinowice Górne stopień lesistości kształtuje się odpowiednio na poziomie 47,9%, 42,2% i 31,5%. W pozostałych obrębach współczynnik lesistości jest dużo mniejszy. Szczególnie widać to zjawisko we wsiach: Wadochowice, Raczyce, Nowy Dwór, Niedźwiednik, Rososznicza i Czernczyce, gdzie udział lasów i zadrzewień zawiera się w przedziale od 0,3% do 0,7%. W obrębach tych zwarte obszary roślinności wysokiej występują jako enklawy śródpolne.

Na rysunku nr 9 przedstawiono zróżnicowanie stopnia lesistości na terenie gminy.

Występujące nieużytki to głównie miejsca po dawnych wyrobiskach piasku, żwiru, miejsca podmokłe i uskoki terenu wstępujące na zboczach stromych wzniesień. Tereny te zajmują około 0,3% powierzchni całej gminy.

Na podstawie procentowego udziału użytków rolnych i lasów w strukturze użytkowania gruntów stwierdzono, że w gminie występuje sześć typów użytkowania ziemi:

- leśny z udziałem rolnego (obręb Skalice),
- rolno – leśny (obręby: Dębowiec, Witostowice),
- rolny z udziałem lasów (obręby: Głęboka, Kalinowice Górne, Niedźwiedź, Nowina),
- rolny z udziałem zabudowań (Henryków),
- rolny (Osina Mała),
- wybitnie rolny (pozostałe obręby).

Analizując dane dotyczące struktury użytkowania gruntów dla obszaru całej gminy wynika, że gminę Ziębice można zaliczyć do typu rolniczego. Strukturę użytkowania gruntów przedstawia tabela nr 8.

4.1.2 Struktura użytków rolnych

Grunty orne zajmują 85,4% powierzchni użytków rolnych w gminie. Ich rozmieszczenie w poszczególnych obrębach kształtuje się w przedziale od 69,6% (Osina Mała) do 93,3% (Kalinowice Dolne). Użytki zielone stanowią 13,5% powierzchni użytków rolnych, z czego łąki stanowią 5,4%, a pastwiska 8,1%. Najwięcej użytków zielonych jest we wsiach:

- Osina Mała 30,1% powierzchni obrębu,
- Głęboka 27,7%,
- Biernacice 20,5%
- Starczówek 20,3%.

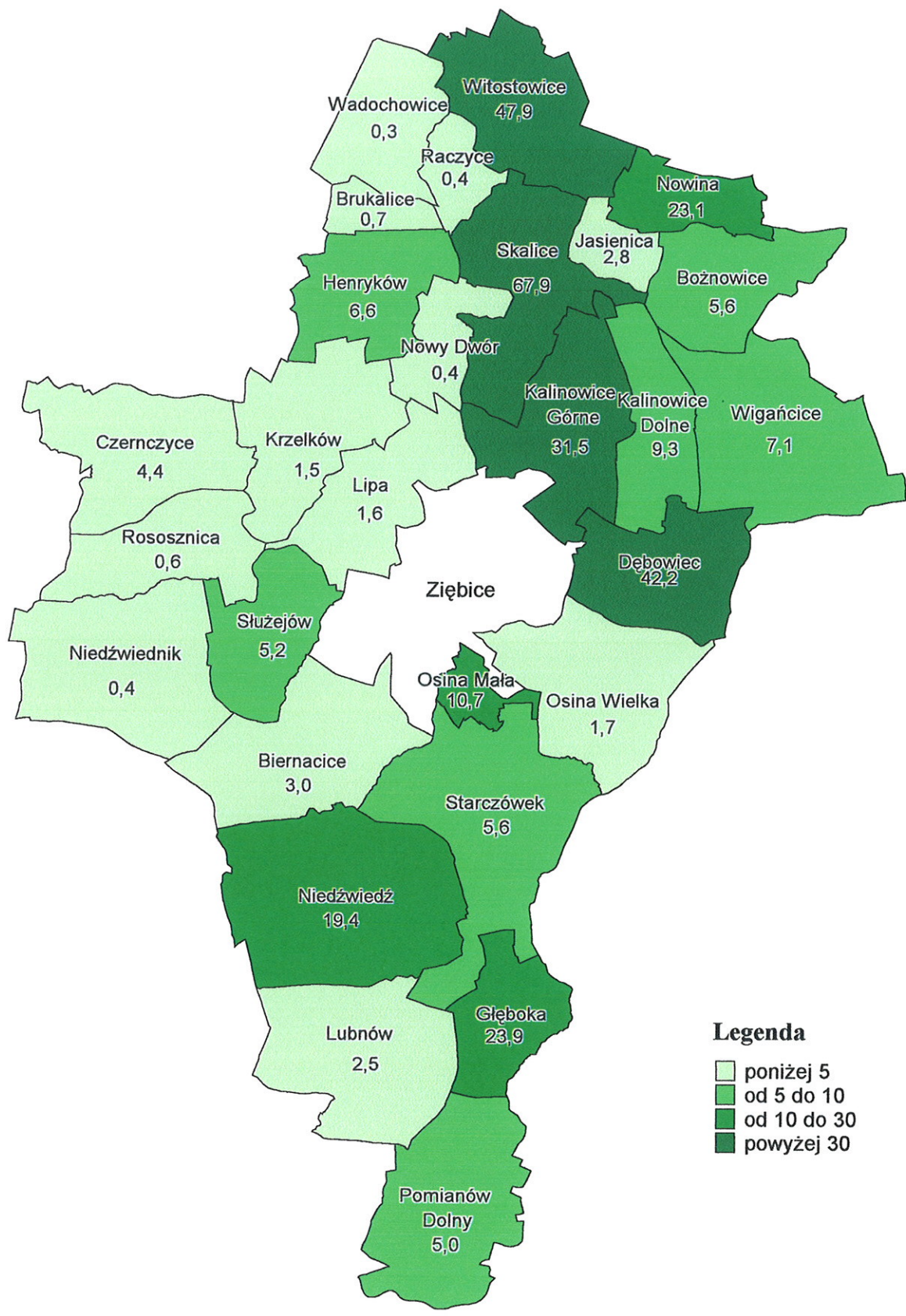
W pozostałych obrębach powierzchnia łąk i pastwisk stanowi od 5,6% (Kalinowice Dolne) do 18,8% (Henryków) powierzchni użytków rolnych. Użytki zielone występują przede wszystkim w pobliżu cieków wodnych oraz na stromych zboczach wzniesień i wąwozów. W czasie wywiadów terenowych stwierdzono, że część łąk i pastwisk jest odłogowana lub zaorana. Wiąże się to ze zmniejszeniem pogłowia bydła oraz z malejącą liczbą innych zwierząt hodowlanych korzystających z łąk i pastwisk.

Sady na terenie gminy Ziębice zajmują 175,69 ha, co stanowi 1,1% powierzchni użytków rolnych. Są to przeważnie tereny przynależne do budynków mieszkalnych i wykorzystywane do celów indywidualnych, niezwiązane z produkcją rolniczą. Jedynie w Osinie Wielkiej (5,6 ha) znajduje się gospodarstwo specjalistyczne zajmujące się sadownictwem.

Na podstawie procentowego udziału gruntów ornych i użytków zielonych w strukturze użytków rolnych stwierdzono, że w gminie występują dwa kierunki produkcji rolniczej:

- połowy z udziałem paszowego (obręby: Biernacice, Głęboka, Osina Mała i Starczówek),
- połowy (pozostałe obręby).

Strukturę użytków rolnych w rozbiciu na poszczególne obręby przedstawiono w tabeli nr 9.

Rys. nr 9. Lesistość [%]

Struktura użytkowania gruntów

Tabela nr 8

L.p.	Obręb	Jednostka	Powierzchnia ogólna obrębu	Użytki rolne						Lasy i zadrzewienia	Wody	Tereny zabudowane	Drogi	Nieużytki	Pozostałe
				Ogółem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska	9						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1.	Biernacice	ha	964,29	870,35	686,37	5,98	16,21	161,79	29,59	3,69	20,30	31,64	7,34	1,38	
		%		90,3	71,2	0,6	1,7	16,8	3,0	0,4	2,1	3,3	0,8	0,1	
2.	Bożnowice	ha	675,56	597,17	505,74	15,22	33,61	42,60	38,34	1,45	15,46	22,73	0,12	0,29	
		%		88,5	74,9	2,3	5,0	6,3	5,6	0,2	2,3	3,2	0,1	0,1	
3.	Brukalice	ha	174,62	147,87	126,35	2,49	7,26	11,77	1,19	4,20	5,61	5,70	5,82	4,23	
		%		84,7	72,4	1,4	4,2	6,7	0,7	2,4	3,2	3,3	3,3	2,4	
4.	Czernczyce	ha	902,22	809,98	727,15	10,66	10,33	61,84	39,71	1,87	25,55	23,20	1,73	0,18	
		%		89,8	80,6	1,2	1,1	6,9	4,4	0,2	2,8	2,5	0,2	0,1	
5.	Dębowice	ha	745,71	398,97	361,98	2,92	6,04	28,03	314,44	1,78	11,23	16,66	2,63		
		%		53,5	48,5	0,4	0,8	3,8	42,2	0,2	1,5	2,2	0,4		
6.	Głębocka	ha	502,23	350,47	252,40	1,05	27,98	69,04	119,80	6,18	7,19	16,57	1,50	0,52	
		%		69,8	50,3	0,2	5,6	13,7	23,9	1,2	1,4	3,3	0,3	0,1	
7.	Henryków	ha	648,74	402,11	325,45	0,95	49,92	25,79	42,55	37,55	143,52	20,23	0,54	2,24	
		%		62,0	50,2	0,1	7,7	4,0	6,6	5,8	22,1	3,1	0,1	0,3	
8.	Jasienica	ha	222,48	203,98	167,80	2,89	13,54	19,75	6,26	1,24	3,88	6,45		0,67	
		%		91,7	75,4	1,3	6,1	8,9	2,8	0,6	1,7	2,9		0,3	
9.	Kalinowice Dolne	ha	565,91	476,87	444,91	5,25	14,64	12,07	52,31	5,52	14,36	16,19	0,24	0,42	
		%		84,2	78,6	0,9	2,6	2,1	9,3	1,0	2,5	2,9	0,0	0,1	
10.	Kalinowice Górne	ha	904,22	578,16	506,91	15,91	17,91	37,43	285,08	6,48	9,17	21,95	1,74	1,64	
		%		64,0	56,1	1,8	2,0	4,1	31,5	0,7	1,0	2,4	0,2	0,2	
11.	Krzelków	ha	841,51	766,57	675,46	14,37	51,35	25,39	12,82	9,86	19,05	27,80	3,73	1,68	
		%		91,1	80,3	1,7	6,1	3,0	1,5	1,2	2,3	3,3	0,4	0,2	
12.	Lipa	ha	693,88	637,85	555,46	0,86	41,33	40,20	11,70	5,65	7,51	19,13	6,14	5,90	
		%		91,9	80,1	0,1	6,0	5,8	1,6	0,8	1,1	2,8	0,9	0,9	
13.	Lubnów	ha	1049,43	938,13	760,43	4,05	76,47	97,18	26,76	10,81	34,10	29,60	10,03		
		%		89,5	72,5	0,4	7,3	9,3	2,5	1,0	3,2	2,8	1,0		
14.	Niedźwiednik	ha	1145,18	1070,30	980,08	28,15	28,05	34,02	5,86	5,40	21,93	29,34	1,40	10,95	
		%		93,5	85,6	2,5	2,4	3,0	0,4	0,5	1,9	2,6	0,1	1,0	
15.	Niedźwiedź	ha	1498,39	1120,17	1012,78	14,50	30,48	62,41	291,86	10,17	31,71	42,88	1,59	0,01	
		%		74,8	67,6	1,0	2,0	4,2	19,4	0,7	2,1	2,8	0,1	0,1	
16.	Nowina	ha	378,01	263,85	217,70	5,19	22,98	17,98	88,20	7,76	5,27	12,70		0,23	
		%		69,9	57,6	1,4	6,1	4,8	23,1	2,1	1,4	3,4		0,1	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
17.	Nowy Dwór	ha	343,02	305,57	249,38	5,36	37,37	13,46	1,54	3,45	7,89	17,04	0,72	6,81
		%		89,1	72,7	1,6	10,9	3,9	0,4	1,0	2,3	5,0	0,2	2,0
18.	Osina Mała	ha	160,63	127,20	88,56	0,35	20,91	17,38	17,10	2,50	4,81	7,55	0,36	1,11
		%		79,1	55,1	0,2	13,0	10,8	10,7	1,6	3,0	4,7	0,2	0,7
19.	Osina Wielka	ha	963,24	881,95	733,54	5,63	41,03	101,75	18,43	3,92	23,66	28,55	1,69	5,04
		%		91,7	76,2	0,6	4,3	10,6	1,7	0,4	2,5	3,0	0,2	0,5
20.	Pomianów Dolny	ha	1008,32	852,09	756,28	4,95	59,79	31,07	50,47	30,59	23,32	33,99	5,12	12,74
		%		84,5	75,0	0,5	5,9	3,1	5,0	3,0	2,3	3,4	0,5	1,3
21.	Raczyce	ha	228,14	198,08	172,79		20,90	4,39	1,08	3,35	4,23	7,65	1,09	12,66
		%		86,8	75,7		9,2	1,9	0,4	1,5	1,9	3,4	0,5	5,5
22.	Rososznicza	ha	645,53	597,79	552,44	4,29	13,51	27,55	4,27	1,39	19,04	22,58	0,46	
		%		92,7	85,6	0,7	2,1	4,3	0,6	0,2	2,9	3,5	0,1	
23.	Skallice	ha	917,40	266,89	241,74	0,09	19,04	6,02	622,50	4,12	4,75	14,10	2,14	2,90
		%		29,2	26,3	0,1	2,1	0,7	67,9	0,4	0,5	1,5	0,2	0,3
24.	Stużejów	ha	598,80	505,61	436,10	6,73	35,54	27,24	30,51	4,14	12,99	33,18	1,85	10,52
		%		84,3	72,8	1,1	5,9	4,5	5,2	0,7	2,2	5,5	0,3	1,8
25.	Starczówek	ha	1320,09	1189,94	938,90	9,42	48,99	192,63	72,44	5,36	18,44	31,99	1,89	0,03
		%		90,1	71,1	0,7	3,7	14,6	5,6	0,4	1,4	2,3	0,1	0,1
26.	Wadochowice	ha	571,17	526,15	441,04		80,06	5,05	1,20	7,46	11,62	23,45	0,23	1,06
		%		92,1	77,2		14,0	0,9	0,3	1,3	2,0	4,0	0,1	0,2
27.	Wiganice	ha	1189,17	1015,19	826,74	2,32	45,67	140,46	83,56	12,79	28,39	41,66	3,59	3,99
		%		85,3	69,5	0,2	3,8	11,8	7,1	1,1	2,4	3,5	0,3	0,3
28.	Witostowice	ha	857,16	400,25	338,74	6,11	25,32	30,08	411,23	10,90	11,84	15,83	1,35	5,76
		%		46,7	39,5	0,7	3,0	3,5	47,9	1,3	1,4	1,8	0,2	0,7
	Gmina	ha	20715,05	16499,51	14083,22	175,69	896,23	1344,37	2680,80	209,58	546,82	620,34	65,04	92,96
		%		79,6	68,0	0,8	4,3	6,5	12,9	1,0	2,6	3,0	0,4	0,5

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków – kwiecień 2005 r.

Struktura użytków rolnych

Tabela nr 9

L.p.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych	Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Biernacice	870,35	686,37	78,8	5,98	0,7	16,21	1,9	161,79	18,6
2.	Bożnowice	597,17	505,74	84,8	15,22	2,5	33,61	5,6	42,60	7,1
3.	Brukalice	147,87	126,35	85,4	2,49	1,7	7,26	4,9	11,77	8,0
4.	Czernczyce	809,98	727,15	89,8	10,66	1,3	10,33	1,3	61,84	7,6
5.	Dębowiec	398,97	361,98	90,8	2,92	0,7	6,04	1,5	28,03	7,0
6.	Głęboka	350,47	252,40	72,0	1,05	0,3	27,98	8,0	69,04	19,7
7.	Henryków	402,11	325,45	81,0	0,95	0,2	49,92	12,4	25,79	6,4
8.	Jasienica	203,98	167,80	82,3	2,89	1,4	13,54	6,6	19,75	9,7
9.	Kalinowice Dolne	476,87	444,91	93,3	5,25	1,1	14,64	3,1	12,07	2,5
10.	Kalinowice Górne	578,16	506,91	87,6	15,91	2,8	17,91	3,1	37,43	6,5
11.	Krzelków	766,57	675,46	88,1	14,37	1,9	51,35	6,7	25,39	3,3
12.	Lipa	637,85	555,46	87,1	0,86	0,1	41,33	6,5	40,20	6,3
13.	Lubnów	938,13	760,43	81,0	4,05	0,4	76,47	8,2	97,18	10,4
14.	Niedźwiednik	1070,30	980,08	91,6	28,15	2,6	28,05	2,6	34,02	3,2
15.	Niedźwiedź	1120,17	1012,78	90,4	14,50	1,3	30,48	2,7	62,41	5,6
16.	Nowina	263,85	217,70	82,5	5,19	2,0	22,98	8,7	17,98	6,8
17.	Nowy Dwór	305,57	249,38	81,6	5,36	1,8	37,37	12,2	13,46	4,4
18.	Osina Mała	127,20	88,56	69,6	0,35	0,3	20,91	16,4	17,38	13,7
19.	Osina Wielka	881,95	733,54	83,2	5,63	0,6	41,03	4,7	101,75	11,5
20.	Pomianów Dolny	852,09	756,28	88,8	4,95	0,6	59,79	7,0	31,07	3,6
21.	Raczyce	198,08	172,79	87,2			20,90	10,6	4,39	2,2
22.	Rososznica	597,79	552,44	92,4	4,29	0,7	13,51	2,3	27,55	4,6
23.	Skalice	266,89	241,74	90,5	0,09	0,1	19,04	7,1	6,02	2,3
24.	Służejów	505,61	436,10	86,3	6,73	1,3	35,54	7,0	27,24	5,4
25.	Starczówek	1189,94	938,90	78,9	9,42	0,8	48,99	4,1	192,63	16,2
26.	Wadochowice	526,15	441,04	83,8			80,06	15,2	5,05	1,0
27.	Wigańcice	1015,19	826,74	81,5	2,32	0,2	45,67	4,5	140,46	13,8
28.	Witostowice	400,25	338,74	84,7	6,11	1,5	25,32	6,3	30,08	7,5
Gmina		16499,51	14083,22	85,4	175,69	1,1	896,23	5,4	1344,37	8,1

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków – kwiecień 2005 r.

4.2. Władanie gruntami

4.2.1 Struktura władania gruntami

W gminie Ziębice w strukturze władania gruntami przeważa sektor prywatny (63,2% powierzchni gminy). W jego skład wchodziły grunty:

- gospodarstw rolnych indywidualnych - rodzinnych (52,0% powierzchni gminy),
- nieruchomości do 1 ha (1,7% powierzchni gminy),
- grunty spółdzielni (3,5% powierzchni gminy),
- pozostałe będące własnością prywatnych instytucji i firm (6,0% powierzchni gminy).

Udział gospodarstw rolnych rodzinnych w poszczególnych obrębach jest bardzo zróżnicowany. Największy jest w miejscowościach Rososznicza, Raczyce i Starczówek, gdzie stanowi odpowiednio 89,8%, 85,0% i 81,2% powierzchni obrębu.

Powierzchnia nieruchomości do 1 ha wynosi 346,85 ha. Najwięcej jest ich we wsiach: Pomianów Dolny – 27,89 ha i Lubnów – 26,07 ha.

Gruntów spółdzielni najwięcej jest w Wigańcicach (615,73 ha), gdzie siedzibę swoją ma Spółdzielnia Rolniczo – Produkcyjna „Wigańcice”. Na terenie obrębów Bożnowice i Jasienica działalność prowadzi Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Bożnowicach, która włada gruntami o powierzchni 98,49 ha, (Bożnowice - 59,24 ha, Jasienica - 39,25 ha).

W pozostałych trzech obrębach mają znaczenie raczej marginalne.

Do gruntów pozostałych zaliczają się głównie tereny należące do spółek prawa handlowego, takich jak:

- „Agro Plus” spółka z o.o. z siedzibą w Lesznie – 122,36 ha we wsiach: Lubnów (120,52 ha) i Pomianów Dolny (1,84 ha),
- Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim spółka z o.o. – 20,99 ha we wsi Niedźwiedź,
- Rolnicze Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „Ziębice” spółka z o.o. – 11,11 ha we wsi Osina Wielka,
- „Spółka pod firmą „Agro – Farmer” spółka z o.o.” z siedzibą w Pomianowie Dolnym – 264,55 ha we wsi Pomianów Dolny.

Sektor publiczny stanowi 36,8% powierzchni gminy. W skład jego wchodziły grunty:

- Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa (16,4% powierzchni gminy),
- Państwowego Gospodarstwa Leśnego (12,2% powierzchni gminy),
- własność komunalna (6,3% powierzchni gminy),
- pozostałe (1,9% powierzchni gminy).

Grunty Agencji Nieruchomości Rolnych występują w 20 obrębach (3403,73 ha). Najwięcej jest ich we wsiach:

- Lipa – 520,07 ha,
- Osina Wielka – 465,12 ha,
- Biernacice – 402,49 ha.

Państwowe Gospodarstwo Leśne na terenie gminy włada powierzchnią 2531,36 ha.

Większość gruntów posiada w obrębach:

- Skalice – 646,67 ha,
- Witostowice – 418,33 ha,
- Dębowiec – 323,58 ha.

Udział powierzchniowy i procentowy jednostek sektora publicznego i prywatnego, władającego gruntami, w powierzchni obrębu ujęto w tabeli nr 10.

ładania gruntami

Tabela nr 10

Sektor prywatny (udział w powierzchni obrębu)												
Pozostałe			razem		Gospodarstwa rolne		Nieruchomości do 1 ha		grunty spółdzielni		Pozostałe	
%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
2	16,06	1,7	471,96	48,9	399,48	41,3	21,74	2,3			50,74	5,3
1	12,54	1,9	614,64	91,0	529,18	78,3	10,91	1,6	59,24	8,8	15,31	2,3
1	6,63	3,8	123,05	70,5	117,04	67,1	5,58	3,2			0,43	0,2
8	5,92	0,7	568,47	63,0	513,82	57,0	11,94	1,3			42,71	4,7
0	6,96	0,9	269,98	36,2	259,71	34,8	9,41	1,3			0,86	0,1
4	7,79	1,6	322,26	64,2	308,39	61,5	9,10	1,8			4,77	0,9
2	25,64	4,0	161,52	24,9	123,59	19,1	20,30	3,1	1,62	0,2	16,01	2,5
9	3,64	1,6	201,40	90,5	158,43	71,2	2,87	1,3	39,25	17,6	0,85	0,4
8	5,80	1,0	273,57	48,3	203,61	35,9	11,07	2,0			58,89	10,4
1	4,79	0,5	399,88	44,2	261,59	28,9	13,90	1,5			124,39	13,8
1	14,41	1,7	573,74	68,2	542,21	64,5	8,45	1,0			23,08	2,7
2	10,71	1,5	147,64	21,3	121,06	17,4	8,88	1,3			17,70	2,6
8	6,72	0,6	960,60	91,5	775,90	73,9	26,07	2,5			158,63	15,1
4	23,38	2,0	819,15	71,5	769,11	67,1	9,99	0,9			40,05	3,5
1	23,65	1,6	843,87	56,3	734,92	49,1	24,36	1,6			84,59	5,6
7	5,81	1,5	226,91	60,0	221,27	58,5	5,43	1,4			0,21	0,1
8	16,52	4,8	274,49	80,0	252,91	73,7	11,75	3,4			9,83	2,9
4	5,12	3,2	126,67	78,9	122,38	76,2	3,68	2,3			0,61	0,4
3	15,92	1,7	419,02	43,5	377,42	39,1	17,30	1,8	0,09	0,1	24,21	2,5
3	51,71	5,1	882,75	87,5	544,88	54,0	27,89	2,8			309,98	30,7
8	16,58	7,3	198,25	86,9	193,93	85,0	3,70	1,6			0,62	0,3
8	4,56	0,7	603,85	93,5	580,47	89,8	10,02	1,6			13,36	2,1
7	7,64	0,8	247,83	27,0	239,11	26,0	0,85	0,1			7,87	0,9
5	33,81	5,6	456,55	76,2	384,80	64,2	13,50	2,3			58,25	9,7
4	24,92	1,9	1172,13	88,8	1072,43	81,2	19,14	1,4	0,03	0,1	80,53	6,1
7	12,75	2,2	463,37	81,1	418,14	73,2	6,81	1,2			38,42	6,7
5	11,12	0,9	978,10	82,3	299,99	25,2	14,00	1,2	615,73	51,8	48,38	4,1
1	9,49	1,1	286,19	33,4	259,23	30,3	18,21	2,1			8,75	1,0
3	390,59	1,9	13087,84	63,2	10785,00	52,0	346,85	1,7	715,96	3,5	1240,03	6,0

4.2.2 Struktura władania użytkami rolnymi

W wyniku analizy władania użytkami rolnymi stwierdzono, że we władaniu sektora prywatnego jest 12396,27 ha użytków rolnych, co stanowi 75,1% powierzchni gminy. Najwięcej użytków rolnych w rękach prywatnych jest w obrębach: Bożnowice, Jasienica, Lubnów, Osina Mała, Pomianów Dolny, Raczyce, Rososznicza, Starczówek, gdzie ich udział przekracza 90,0%. Z danych ewidencyjnych wynika, że użytki te są we władaniu indywidualnych rolników, spółdzielni rolniczych (Wigańcice), a także dużych firm prywatnych (Pomianów Dolny, Bożnowice, Jasienica).

Sektor publiczny włada 4103,23 ha użytków rolnych, to jest 24,9% powierzchni użytków rolnych w gminie. Największy udział UR we władaniu sektora publicznego jest w obrębach:

- Lipa (79,0% powierzchni UR w obrębie),
- Henryków (73,6% powierzchni UR w obrębie),
- Osina Wielka (54,4% powierzchni UR w obrębie)
- Biernacice (48,6% powierzchni UR w obrębie),
- Kalinowice Dolne (45,7% powierzchni UR w obrębie).

Grunty te należą głównie do Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa i w większości są dzierżawione. W pozostałych obrębach udział użytków rolnych we władaniu sektora publicznego jest bardzo zróżnicowany. Znajduje się on w przedziale od 1,6% w Bożnowicach do 35,6% w Witostowicach.

Zarówno w sektorze prywatnym jak i publicznym w strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne. Ich udział w gminie kształtuje się odpowiednio na poziomie 85,5% i 84,8% powierzchni użytków rolnych w poszczególnych sektorach.

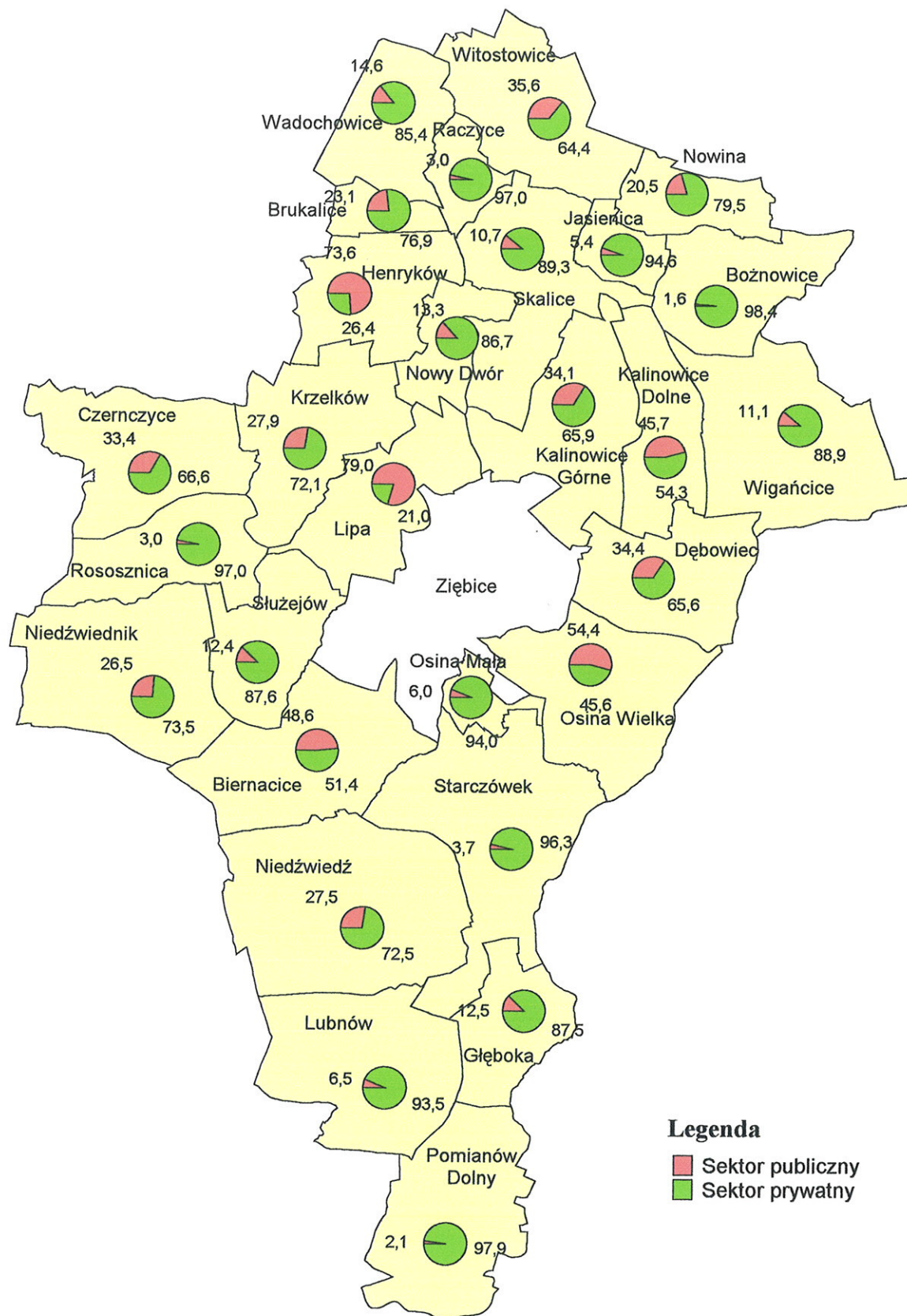
Na rysunku nr 10 przedstawiono udział procentowy sektora prywatnego i publicznego w powierzchni użytków rolnych.

W tabeli nr 11 szczegółowo zestawiono strukturę władania użytkami rolnymi w każdym obrębie.

Użytki rolne w sektorze prywatnym

Tabela nr 11

Użytki rolne w sektorze prywatnym			Użytki rolne w sektorze publicznym					
sady	łąki	pastwiska	ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	
7	8	9	5	6	7	8	9	
5,58	7,38	78,54	423,38	330,90	0,40	8,83	83,25	
0,6	0,8	9,1	48,6	37,9	0,1	1,0	9,6	
14,16	33,14	39,59	9,39	4,85	1,06	0,47	3,01	
2,4	5,5	6,6	1,6	0,8	0,2	0,1	0,5	
2,49	5,45	10,83	34,18	31,43		1,81	0,94	
1,7	3,7	7,3	23,1	21,3		1,2	0,6	
10,14	10,28	25,18	270,93	233,70	0,52	0,05	36,66	
1,3	1,3	3,1	33,4	28,8	0,1	0,1	4,4	
2,92	4,26	19,16	137,26	126,61		1,78	8,87	
0,7	1,1	4,8	34,4	31,8		0,4	2,2	
0,30	26,74	54,00	43,78	26,75	0,75	1,24	15,04	
0,1	7,6	15,4	12,5	7,6	0,2	0,4	4,3	
0,42	46,69	6,48	295,91	272,84	0,53	3,23	19,31	
0,1	11,6	1,6	73,6	67,9	0,1	0,8	4,8	
2,39	12,39	16,18	10,92	5,70	0,50	1,15	3,57	
1,2	6,1	7,9	5,4	2,8	0,2	0,6	1,8	
4,85	10,08	9,03	217,75	209,75	0,40	4,56	3,04	
1,0	2,1	1,9	45,7	44,0	0,1	1,0	0,6	
9,71	7,37	21,35	197,24	164,42	6,20	10,54	16,08	
1,7	1,3	3,7	34,1	28,4	1,1	1,8	2,8	
12,55	43,78	12,98	214,10	192,30	1,82	7,57	12,41	
1,6	5,7	1,7	27,9	25,1	0,2	1,0	1,6	
0,82	37,21	6,09	504,19	465,92	0,04	4,12	34,11	
0,1	5,8	1,0	79,0	73,0	0,1	0,6	5,3	
3,57	72,13	93,29	61,06	52,35	0,48	4,34	3,89	
0,4	7,7	9,9	6,5	5,5	0,1	0,5	0,4	
24,64	26,30	27,10	284,08	271,90	3,51	1,75	6,92	
2,3	2,5	2,5	26,5	25,4	0,3	0,2	0,6	
9,75	22,03	49,29	307,49	281,17	4,75	8,45	13,12	
0,9	2,0	4,4	27,5	25,1	0,4	0,8	1,2	
4,80	17,49	11,81	54,08	42,03	0,39	5,49	6,17	
1,8	6,6	4,5	20,5	16,0	0,1	2,1	2,3	
4,41	32,19	8,57	40,54	29,52	0,95	5,18	4,89	
1,4	10,5	2,8	13,3	9,7	0,3	1,7	1,6	
0,35	20,49	13,90	7,65	3,75		0,42	3,48	
0,3	16,1	10,9	6,0	3,0		0,3	2,7	
5,01	20,01	14,54	479,59	370,74	0,62	21,02	87,21	
0,6	2,3	1,6	54,4	42,0	0,1	2,4	9,9	
4,35	58,63	31,07	17,84	16,08	0,60	1,16		
0,5	6,9	3,6	2,1	1,9	0,1	0,1		
	19,47	4,07	6,46	4,71		1,43	0,32	
	9,8	2,1	3,3	2,4		0,7	0,2	
4,18	13,30	22,71	17,98	12,82	0,11	0,21	4,84	
0,7	2,2	3,8	3,0	2,0	0,1	0,1	0,8	
0,09	11,77	5,10	28,48	20,29		7,27	0,92	
0,1	4,4	1,9	10,7	7,7		2,7	0,3	
4,60	21,82	20,23	62,75	39,89	2,13	13,72	7,01	
0,9	4,3	4,0	12,4	7,9	0,4	2,7	1,4	
8,16	41,14	170,12	44,51	12,89	1,26	7,85	22,51	
0,7	3,5	14,3	3,7	1,1	0,1	0,7	1,8	
	72,12	3,90	76,71	67,62		7,94	1,15	
	13,7	0,7	14,6	12,9		1,5	0,2	
0,97	35,66	116,21	112,43	76,82	1,35	10,01	24,25	
0,1	3,5	11,4	11,1	7,6	0,1	1,0	2,4	
4,82	12,59	15,32	142,56	113,78	1,29	12,73	14,76	
1,2	3,1	3,8	35,6	28,4	0,3	3,2	3,7	
146,03	741,91	906,64	4103,23	3481,53	29,65	154,32	437,73	
0,9	4,5	5,5	24,9	21,1	0,2	0,9	2,7	

Rys. nr 10. Udział sektora prywatnego i publicznego w powierzchni użytków rolnych [%].

4.3. Struktura gospodarstw prywatnych

4.3.1 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw

Z kart podatkowych wynika, że w gminie Ziębice jest 1111 gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa, bez gospodarstw powyżej 100 ha, wynosi 9,93 ha. Dane te obejmują grunty własne rolników indywidualnych oraz grunty dzierżawione od Agencji Nieruchomości Rolnych i gminy. Średnią powierzchnię gospodarstw (bez gospodarstw wielkoobszarowych) w poszczególnych obrębach przedstawiono na rysunku nr 11.

Najwięcej gospodarstw znajduje się w przedziale do 4,99 ha (44,9% wszystkich gospodarstw). Gospodarują one na powierzchni 1127,87 ha, co stanowi 9,1% powierzchni wszystkich gospodarstw. Na ogół większość właścicieli tych gospodarstw pracuje poza rolnictwem, a swoje grunty dzierżawi innym rolnikom, lub uprawia je samodzielnie.

Drugą grupą pod względem ilości są gospodarstwa z przedziału od 5,00 ha do 9,99 ha. Jest ich 246 i stanowią 22,1% ogólnej liczby gospodarstw. Prowadzą one produkcję rolną na powierzchni 1838,91 ha (14,9% powierzchni wszystkich gospodarstw).

Gospodarstw o powierzchni od 10,00 ha do 14,99 ha jest 152. Stanowią one 13,7% ogółu gospodarstw i zajmują powierzchnię 1849,02 ha (15,0% powierzchni gospodarstw).

Na największej powierzchni 4741,40 ha (38,5% powierzchni gospodarstw) prowadzą produkcję rolnicy z przedziału od 15,00 ha do 49,99 ha, których jest 187 (16,8% gospodarstw w gminie).

W przedziale od 50,00 ha do 99,99 ha liczba gospodarstw w porównaniu do wyżej wymienionych grup maleje do 20 i stanowi tylko 1,8% wszystkich gospodarstw. Zajmują one powierzchnię spośród wszystkich grup 1403,09 ha, co stanowi 11,4% powierzchni wszystkich gospodarstw.

W przedziale powyżej 100 ha jest tylko 7 gospodarstw (0,6% liczby gospodarstw w gminie) zajmujących powierzchnię 1370,31 ha (11,1%). Są to przede wszystkim gospodarstwa, które wykupiły lub dzierżawią grunty po byłych PGR-ach.

Szczegółową strukturę obszarową gospodarstw indywidualnych przedstawiono w tabeli nr 13.

Podsumowując można stwierdzić, że gospodarstw indywidualnych o powierzchni powyżej 15,00 ha jest 214, co stanowi 19,3% wszystkich gospodarstw. Pomimo niewielkiego ich udziału w liczbie wszystkich gospodarstw, uprawiają one powierzchnię 7514,80 ha, to jest 61,0% powierzchni gospodarstw indywidualnych w gminie. Ich średnia powierzchnia wynosi 35,12 ha. W obrębach: Bożnowice, Krzelków, Niedźwiednik, Niedźwiedź, Pomianów Dolny, Rososznicza, Służejów, Wadochowice liczba takich gospodarstw przekracza 10. Z kart podatkowych wynika, że w gminie Ziębice występują dwa gospodarstwa o powierzchni

powyżej 300 ha – w Starczówku (378,37 ha), oraz w Lubnowie (309,68 ha). Powierzchnia pozostałych gospodarstw z przedziału powyżej 100 ha zawiera się w przedziale od 102,35 ha do 157,75 ha. Gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha nie ma we wsi Brukalice.

W tabeli nr 14 zestawiono gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 15,00 ha.

Na rysunku nr 12 zaprezentowano udział procentowy gospodarstw o powierzchni powyżej 15,00 ha w powierzchni ogólnej gospodarstw indywidualnych.

4.3.2 Dzierżawa gruntów

Na terenie gminy Ziębice 25,0% powierzchni użytków rolnych (4117,36 ha) jest dzierżawiona. W skład tych gruntów wchodzi użytki należące do:

- Agencji Nieruchomości Rolnych – 3105,91 ha (18,8% powierzchni użytków rolnych),
- zasobu gminnego – 484,45 ha (2,9% powierzchni użytków rolnych),
- indywidualnych rolników – 527,00 ha (3,2% powierzchni użytków rolnych).

Największy udział gruntów dzierżawionych z ANR w powierzchni użytków rolnych jest w: Lipie – 71,0%, Henrykowie – 55,7%, Osinie Wielkiej – 52,4% i Biernacicach – 46,1%. W obrębach: Brukalice, Czernczyce, Dębowiec, Kalinowice Dolne, Kalinowice Górne, Krzelków, Niedźwiednik, Niedźwiedź i Witostowice, ich udział kształtuje się w przedziale od 17,9% do 37,0%. W Nowinie, Służejowie i Wadochowicach przyjmuje on wartości z przedziału od 5,5% do 10,4%, natomiast w pozostałych obrębach dzierżawy z ANR nie występują. Warto zauważyć, że Agencja wydzierżawia 91,2% swoich gruntów położonych na terenie gminy Ziębice, a głównymi dzierżawcami są duże przedsiębiorstwa rolne.

Dzierżawy prywatne na terenie gminy nie występują tylko w jednym obrębie (Lipa – duży udział gruntów ANR w powierzchni obrębu). Najwięcej gruntów dzierżawionych od rolników indywidualnych jest w Jasienicy i Niedźwiedniku – po 60,00 ha. W pozostałych miejscowościach dzierżawy prywatne zawierają się w przedziale od 5,00 ha w Czernczycach do 50,00 ha w Rososzniczy. W większości są to dzierżawy oparte na umowach ustnych między rolnikami. Osobami wydzierżawiającymi swoje grunty są przeważnie ludzie, którzy ze względów ekonomicznych zaprzestali produkcji rolniczej i znaleźli pracę poza rolnictwem, bądź osoby niezwiązane z rolnictwem, a posiadające na terenie gminy większe powierzchnie użytków rolnych.

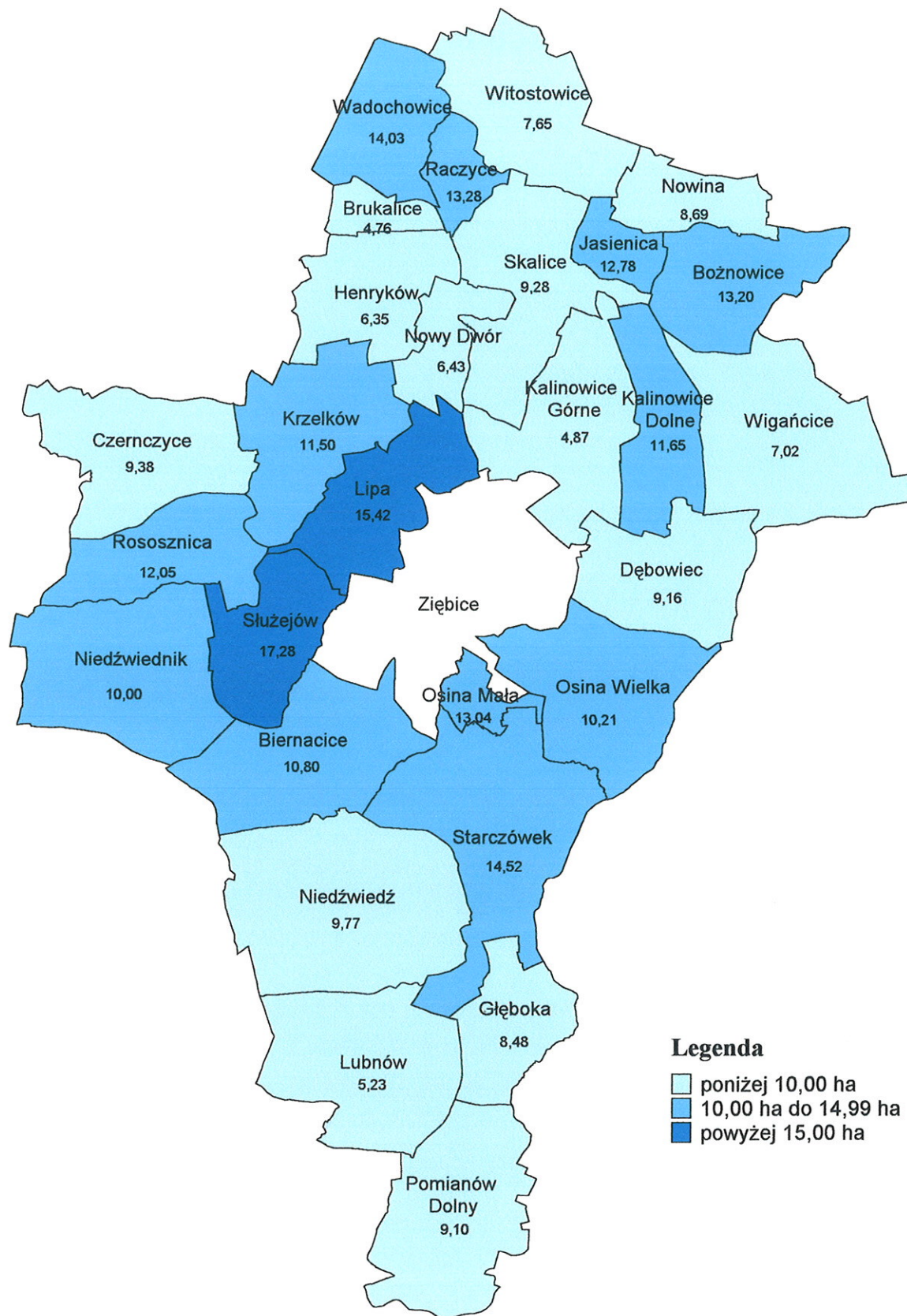
Dzierżawy gruntów w gospodarstwach rolnych przedstawiono w tabeli nr 12.

Dzierżawa gruntów w powierzchni użytków rolnych

Tabela nr 12

L.p.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych [ha]	Dzierżawy ANR		Dzierżawy gminne		Dzierżawy prywatne		Razem	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4		5		6		7	
1.	Biernacice	870,35	400,89	46,1	29,41	3,4	10,00	1,1	440,30	50,6
2.	Bożnowice	597,17			3,96	0,7	25,00	4,2	28,96	4,8
3.	Brukalice	147,87	26,46	17,9	5,70	3,9	10,00	6,8	42,16	28,5
4.	Czernczyce	809,98	239,58	29,6	15,22	1,9	5,00	0,6	259,80	32,1
5.	Dębowiec	398,97	115,69	29,0	9,41	2,4			125,10	31,4
6.	Głęboka	350,47			33,82	9,6	10,00	2,9	43,82	12,5
7.	Henryków	402,11	223,86	55,7	13,15	3,3	15,00	3,7	252,01	62,7
8.	Jasienica	203,98			8,74	4,3	60,00	29,4	68,74	33,7
9.	Kalinowice Dolne	476,87	176,55	37,0	21,56	4,5	15,00	3,1	213,11	44,7
10.	Kalinowice Górne	578,16	125,35	21,7	38,92	6,7	7,00	1,2	171,27	29,6
11.	Krzelków	766,57	187,92	24,5	26,80	3,5	30,00	3,9	244,72	31,9
12.	Lipa	637,85	453,18	71,0			10,00	1,6	463,18	72,6
13.	Lubnów	938,13			37,61	4,0	30,00	3,2	67,61	7,2
14.	Niedźwiednik	1070,30	263,35	24,6	10,39	1,0	60,00	5,6	333,74	31,2
15.	Niedźwiedź	1120,17	237,45	21,2	41,95	3,7	30,00	2,7	309,40	27,6
16.	Nowina	263,85	14,46	5,5	9,73	3,7	45,00	17,1	69,19	26,2
17.	Nowy Dwór	305,57			17,31	5,7	30,00	9,8	47,31	15,5
18.	Osina Mała	127,20			4,27	3,4			4,27	3,4
19.	Osina Wielka	881,95	462,30	52,4	18,65	2,1			480,95	54,5
20.	Pomianów Dolny	852,09			3,73	0,4	15,00	1,8	18,73	2,2
21.	Raczyce	198,08			2,55	1,3			2,55	1,3
22.	Rososznicza	597,79			10,82	1,8	50,00	8,4	60,82	10,2
23.	Skalice	266,89			1,00	0,4	20,00	7,5	21,00	7,9
24.	Służejów	505,61	32,12	6,4	17,13	3,4	10,00	2,0	59,25	11,7
25.	Starczówek	1189,94			16,99	1,4			16,99	1,4
26.	Wadochowice	526,15	54,95	10,4	10,08	1,9	40,00	7,6	105,03	20,0
27.	Wigańcice	1015,19			66,07	6,5			66,07	6,5
28.	Witostowice	400,25	91,80	22,9	9,48	2,4			101,28	25,3
	Gmina	16499,51	3105,91	18,8	484,45	2,9	527,00	3,2	4117,36	25,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z ANR, inwentaryzacji terenowej – wrzesień – grudzień 2005 r.

Rys. nr 11. Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych bez gospodarstw wielkoobszarowych.

gospodarstw indywidualnych

Tabela nr 13

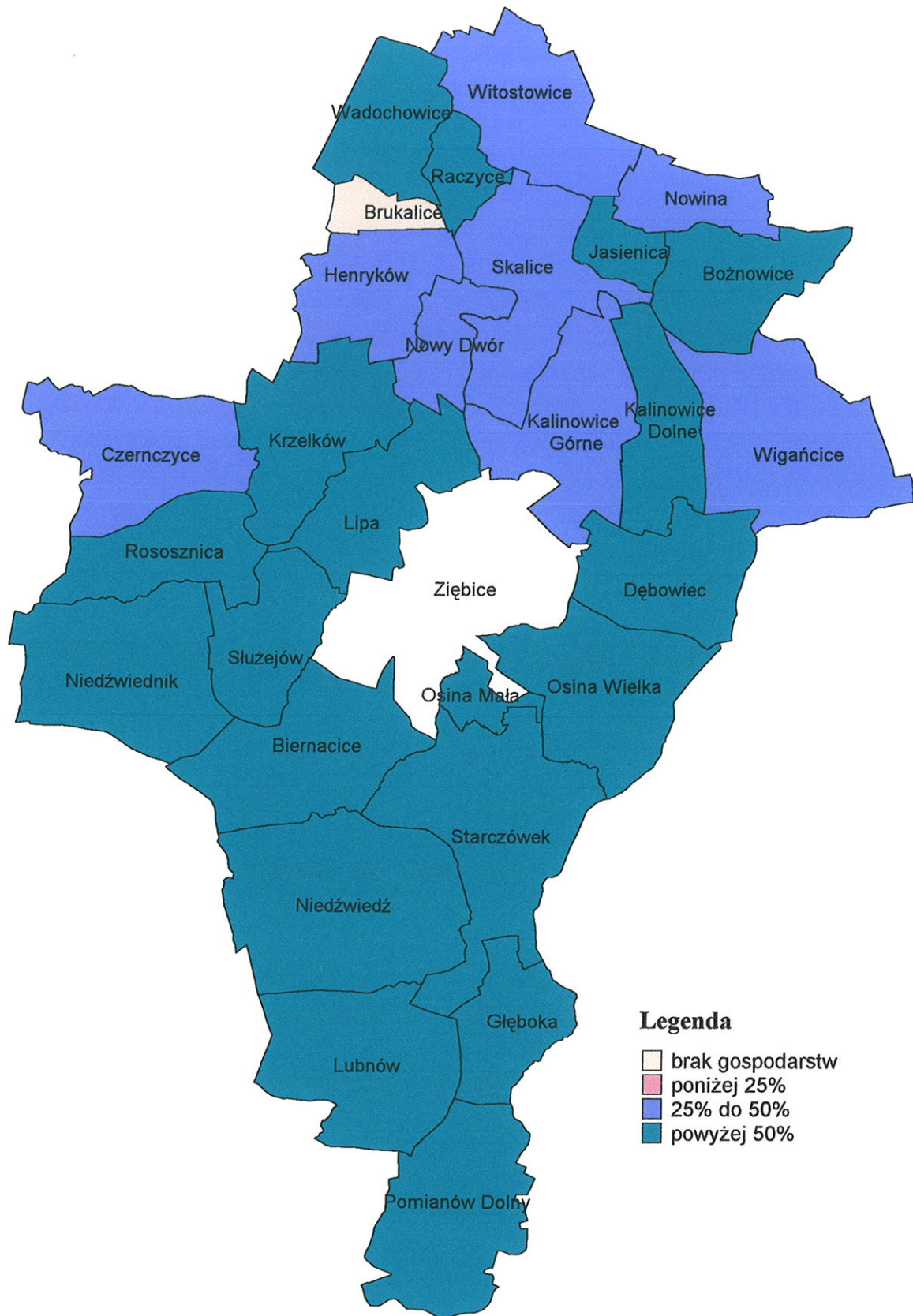
powierzchnie w hektarach)															Pow. gosp.	Liczba gosp.	Średnia pow. gosp.	Średnia powierzchnia gospodarstwa (bez gospodarstw powyżej 100 ha)
15,00-49,99					50,00-99,99					powyżej 100,00								
pow. gosp.	ilość gosp.		śr. pow. gosp.	udział gosp. w pow. gólnej	pow. gosp.	ilość gosp.		śr. pow. gosp.	udział gosp. w pow. gólnej	pow. gosp.	ilość gosp.		śr. pow. gosp.	udział gosp. w pow. gólnej				
ha	ilość	%	ha	%	ha	ilość	%	ha	%	ha	ilość	%	ha	%	33	34	35	36
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32				
15,28	5	11,9	27,06	24,8	194,16	3	7,1	64,72	35,6	102,35	1	2,4	102,35	18,8	545,35	42	12,98	10,80
79,5	15	31,9	25,30	50,9	55,15	1	2,1	55,15	7,4	138,91	1	2,1	138,91	18,6	745,92	47	15,87	13,20
															95,14	20	4,76	4,76
60,91	6	13,0	26,82	37,3											431,69	46	9,38	9,38
15,49	4	9,5	26,37	27,4	148,24	2	4,8	74,12	38,5						384,66	42	9,16	9,16
17,77	6	23,1	24,63	67,0											220,46	26	8,48	8,48
10,05	4	10,8	20,01	34,1											235,07	37	6,35	6,35
1,34	2	22,2	40,67	70,7											114,98	9	12,78	12,78
13,97	4	12,1	20,99	21,8	170,98	1	3,0	170,98	44,5						384,37	33	11,65	11,65
7,17	2	7,4	18,59	28,3											131,40	27	4,87	4,87
1,07	15	27,8	22,74	54,9											621,19	54	11,50	11,50
9,27	4	44,4	29,82	86,0											138,76	9	15,42	15,42
10,49	4	5,2	25,12	12,0						441,86	2	2,6	220,93	53,0	834,19	77	10,83	5,23
14,99	13	19,4	21,92	35,1	60,91	1	1,5	60,91	7,5	151,07	1	1,5	151,07	18,6	810,95	67	12,10	10,00
14,38	11	14,5	26,76	33,1	58,22	1	1,3	58,22	6,5	157,75	1	1,3	157,75	17,7	890,43	76	11,72	9,77
9,48	3	16,7	19,83	38,0											156,37	18	8,69	8,69
16,1	3	7,9	25,37	31,1											244,44	38	6,43	6,43
10,03	5	33,3	28,01	71,6											195,61	15	13,04	13,04
16,75	7	20,6	26,68	53,8											347,19	34	10,21	10,21
9,62	10	13,2	24,96	36,1	114,73	2	2,6	57,37	16,6						691,60	76	9,10	9,10
10,29	6	35,3	25,05	66,6											225,76	17	13,28	13,28
13,59	15	26,8	24,91	55,4											674,92	56	12,05	12,05
15,15	3	12,5	18,72	25,2											222,72	24	9,28	9,28
12,9	13	40,6	24,07	56,6	152,81	2	6,3	76,41	27,6						553,02	32	17,28	17,28
17,17	8	13,6	28,40	18,6	323,13	5	8,5	64,63	26,5	378,37	1	1,7	378,37	31,0	1220,47	59	20,69	14,52
16,17	12	30,0	29,68	63,5	51,14	1	2,5	51,14	9,1						561,03	40	14,03	14,03
17,71	1	3,0	37,71	14,9	73,62	1	3,0	73,62	29,2						252,53	33	7,65	7,65
13,76	6	10,5	27,29	40,9											400,38	57	7,02	7,02
11,40	187	16,8	25,36	38,5	1403,09	20	1,8	70,15	11,4	1370,31	7	0,6	195,76	11,1	12330,60	1111	11,10	9,93

Gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 15 ha

Tabela nr 14

L.p.	Obręb	Grupy obszarowe											Ilość gospodarstw			Powierzchnia gospodarstw powyżej 15 ha	Procentowy udział w powierzchni gospodarstw ogółem		
		15,00 - 49,99 ha			50,00 - 99,99 ha			powyżej 100,00 ha			ogółem	powyżej 15 ha	liczba	%					
		pow.gosp.	ilość gosp.	śr.pow.gosp.	pow.gosp.	ilość gosp.	śr.pow.gosp.	pow.gosp.	ilość gosp.	śr.pow.gosp.									
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			17	
1.	Biernacie	135,28	5	27,06	194,16	3	64,72	102,35	1	102,35				42	9	21,4	545,35	431,79	79,2
2.	Bożnowice	379,5	15	25,30	55,15	1	55,15	138,91	1	138,91				47	17	36,2	745,92	573,56	76,9
3.	Brukalice													20	0	0,0	95,14	0,00	0,0
4.	Czernczyce	160,91	6	26,82										46	6	13,0	431,69	160,91	37,3
5.	Dębówiec	105,49	4	26,37	148,24	2	74,12							42	6	14,3	384,66	253,73	66,0
6.	Głęboka	147,77	6	24,63										26	6	23,1	220,46	147,77	67,0
7.	Henryków	80,05	4	20,01										37	4	10,8	235,07	80,05	34,1
8.	Jasienica	81,34	2	40,67										9	2	22,2	114,98	81,34	70,7
9.	Kalinowice Dolne	83,97	4	20,99	170,98	1	170,98							33	5	15,2	384,37	254,95	66,3
10.	Kalinowice Górne	37,17	2	18,59										27	2	7,4	131,40	37,17	28,3
11.	Krzelków	341,07	15	22,74										54	15	27,8	621,19	341,07	54,9
12.	Lipa	119,27	4	29,82										9	4	44,4	138,76	119,27	86,0
13.	Lubnów	100,49	4	25,12										77	6	7,8	834,19	542,35	65,0
14.	Niedźwiednik	284,99	13	21,92	60,91	1	60,91	151,07	1	151,07	220,93			67	15	22,4	810,95	496,97	61,3
15.	Niedźwiedź	294,38	11	26,76	58,22	1	58,22	157,75	1	157,75				76	13	17,1	890,43	510,35	57,3
16.	Nowina	59,48	3	19,83										18	3	16,7	156,37	59,48	38,0
17.	Nowy Dwór	76,1	3	25,37										38	3	7,9	244,44	76,10	31,1
18.	Osina Mała	140,03	5	28,01										15	5	33,3	195,61	140,03	71,6
19.	Osina Wielka	186,75	7	26,68										34	7	20,6	347,19	186,75	53,8
20.	Pomianów Dolny	249,62	10	24,96	114,73	2	57,37							76	12	15,8	691,60	364,35	52,7
21.	Raczyce	150,29	6	25,05										17	6	35,3	225,76	150,29	66,6
22.	Rososznica	373,59	15	24,91										56	15	26,8	674,92	373,59	55,4
23.	Skalice	56,15	3	18,72										24	3	12,5	222,72	56,15	25,2
24.	Stużejów	312,9	13	24,07	152,81	2	76,41							32	15	46,9	553,02	465,71	84,2
25.	Starczówek	227,17	8	28,40	323,13	5	64,63	378,37	1	378,37				59	14	23,7	1220,47	928,67	76,1
26.	Wadochowice	356,17	12	29,68	51,14	1	51,14							40	13	32,5	561,03	407,31	72,6
27.	Witostowice	37,71	1	37,71	73,62	1	73,62							33	2	6,1	252,53	111,33	44,1
28.	Wiganice	163,76	6	27,29										57	6	10,5	400,38	163,76	40,9
Gmina		4741,40	187	25,36	1403,09	20	70,15	1370,31	7	195,76	1111	214	19,3	12330,60	7514,80	60,9			

źródło: Obliczenia własne na podstawie kart podatkowych Urzędu Gminy – kwiecień 2005 r.

Rys. nr 12. Udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha w ogólnej powierzchni gospodarstw indywidualnych.

4.3.3 Rozdrobnienie gospodarstw

Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych ma znaczący wpływ na jakość, wielkość i opłacalność produkcji rolnej. Gospodarstwa posiadające dużą liczbę małych, oddalonych od siebie działek narażone są na większe koszty związane z produkcją rolniczą. Niekorzystny rozłóg gospodarstwa, złożony z kilku czy kilkunastu działek, często położonych w dużej odległości od zabudowań gospodarczych, utrudnia właściwe i opłacalne gospodarowanie (duże koszty transportu, straty przy nawożeniu, opryskach, niskie plony w pasach przygranicznych itp.)

Średnia powierzchnia działek wchodzących w skład gospodarstwa w gminie Ziębice wynosi 1,77 ha, a liczba 4,7 działki. W zależności od obrębu wartości te kształtują się inaczej. Średnia liczba działek w gospodarstwie mieści się w przedziale od 3,0 (Jasienica, Kalinowice Górne) do 7,5 (Krzelków), a średnia powierzchnia działki oscyluje pomiędzy 1,03 ha (Krzelków) a 3,69 ha (Lubnów).

Analiza rozproszenia gruntów gospodarstw wskazuje, że gospodarstwa o powierzchni do 5 ha mają nieznaczny wpływ na rozdrobnienie, pomimo tego, że zajmują one 14,4% powierzchni wszystkich gospodarstw w gminie Ziębice. Działki w tych gospodarstwach przeważnie znajdują się w pobliżu działek zagrodowych. Ich średnia liczba zawiera się w przedziale od 1,9 (Kalinowice Górne, Niedźwiednik) do 4,4 (Henryków), a ich średnia powierzchnia od 0,64 ha (Henryków) do 1,35 ha (Głęboka).

Również mały wpływ na określenie rozdrobnienia gruntów w gminie Ziębice mają gospodarstwa z grupy obszarowej powyżej 100 ha. W większości tych gospodarstw średnia powierzchnia działki wynosi ponad 10 ha, a w obrębie Lubnów osiąga nawet wartość 72,49 ha. Ponadto ich wzajemne położenie tworzy zwarte kompleksy. Układ taki jest bardzo korzystny ze względu na możliwość kompleksowej uprawy, pozwalającej zaoszczędzić czas na dojazdy do działek. Dlatego też gospodarstwa z tej grupy pominięto w dalszej analizie.

Ze względu na powyższe do określenia rozdrobnienia gruntów gospodarstw rolnych w gminie Ziębice wzięto pod uwagę gospodarstwa z grup obszarowych od 5,00 do 99,99 ha. W 14 obrębach stwierdzono duże rozdrobnienie. W miejscowościach tych szczególnie znaczenie ma niekorzystne położenie działek względem siebie. Działki są bardzo rozproszone, znajdują się w dużej odległości od zabudowań gospodarczych, co wpływa na wysokość osiąganych dochodów z prowadzonych upraw. Najbardziej niekorzystne rozdrobnienie występuje w obrębach: Biernacie, Bożnowice, Głęboka, Kalinowice Górne, Krzelków, Niedźwiednik, Nowina, Nowy Dwór, Osina Wielka, Rososznicza, Skalice,

67

Służejów, Starczówek, Wadochowice, gdzie średnia liczba działek w gospodarstwie zawiera się w przedziale od 3,0 (Kalinowice Górne) do 7,5 (Krzelków). Średnia powierzchnia działki w gospodarstwie w tych obrębach wynosi od 1,03 ha (Krzelków) do 2,50 ha (Niedźwiednik). W pozostałych obrębach rozdrobnienie jest małe. Pomimo tego, że w niektórych wsiach średnie powierzchnie działek są małe, a ich średnia liczba jest duża, to działki te leżą blisko siedlisk lub tworzą zwarte kompleksy. Pozwala to na ekonomiczną uprawę tych gruntów.

4.3.4 Struktura gospodarstw według wieku użytkownika.

Na terenie gminy Ziębice jest 1111 gospodarstw rolnych. Według wieku użytkownika udział gospodarstw rolnych przedstawia się następująco:

- 40,6% (451 gospodarstw) - 41 – 55 lat,
- 37,5% (417 gospodarstw) – 18 – 40 lat,
- 21,9% (243 gospodarstwa) – 56 - 65 lat.

Spośród tych gospodarstw 334 (30,1%) to gospodarstwa, których właściciele zadeklarowali jako swoje podstawowe źródło dochodu pracę w rolnictwie. Z danych uzyskanych podczas inwentaryzacji terenowej wynika, że najwięcej gospodarstw prowadzonych jest przez rolników w przedziale wiekowym 41-55 lat. Stanowią oni 56,3% wszystkich gospodarzy. Najwięcej jest ich w obrębach Rososznicza 33, Niedźwiedź 20 i Krzelków 15.

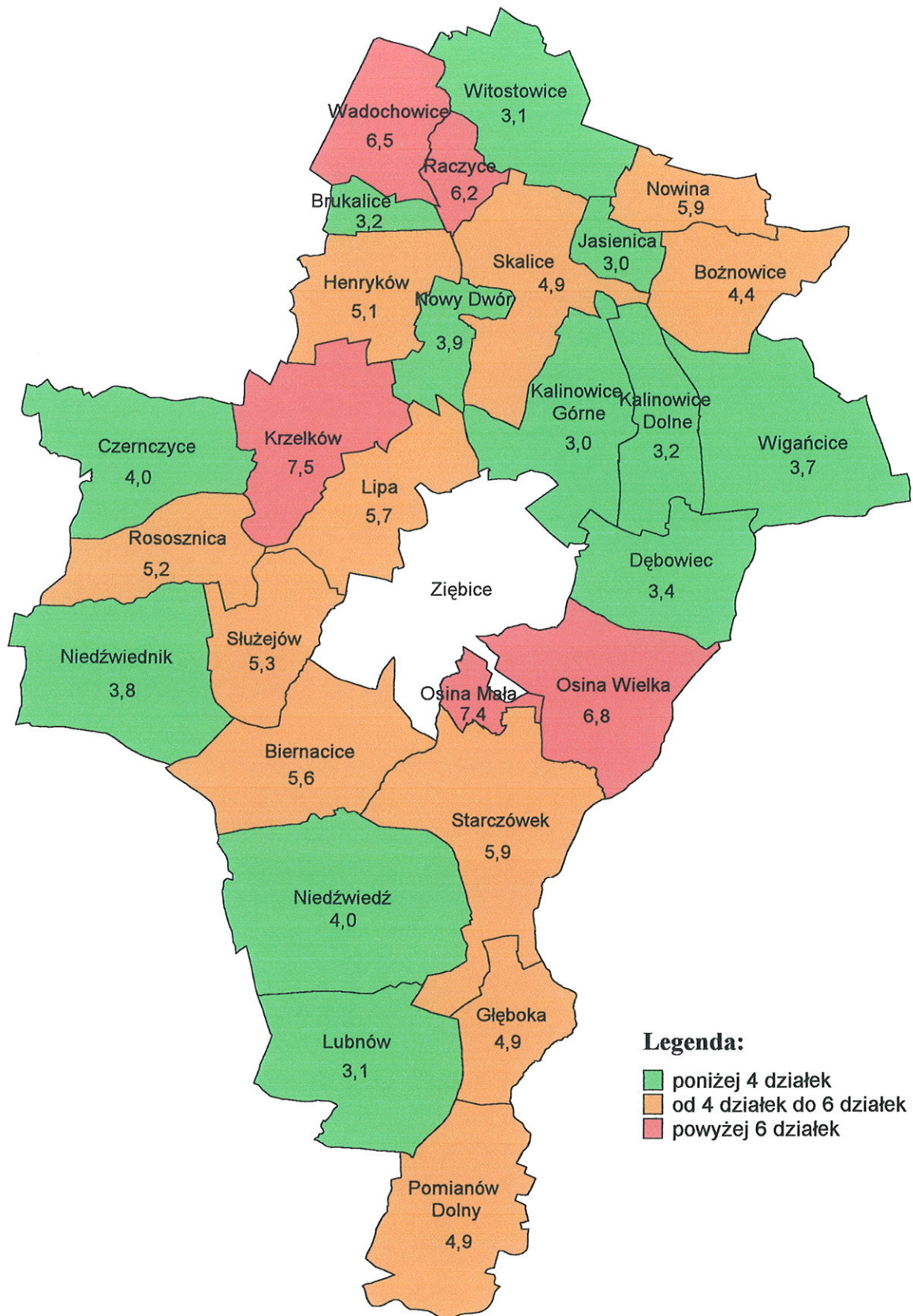
Jedna trzecia to właściciele gospodarstw z przedziału 18 – 40 lat, których jest 111. Najwięcej takich gospodarzy jest we wsiach Niedźwiedź 25 i Krzelków 16.

Na uwagę zasługuje fakt, że w gminie jest tylko 35 (10,5%) gospodarstw, których właściciele są w wieku powyżej 55 lat. Posiadają oni swoje grunty w 15 obrębach, a tylko w Niedźwiedniku i Dębowcu stanowią istotną grupę wśród rolników prowadzących gospodarstwa – odpowiednio 80,0% i 41,7%. Stan taki świadczy o tym, że gmina Ziębice pod względem wieku właścicieli gospodarstw posiada bardzo dobrą strukturę wiekową rolników. Przekłada się to na większe możliwości rozwoju gospodarstw rolnych. Rolnicy młodzi chętniej inwestują w swoje warsztaty pracy, powiększają swój areal, modernizują sprzęt, remontują bądź odbudowują zabudowania itp. Ponadto rolnicy z przedziału 56 - 65 lat mogą skorzystać z ustawy o rentach strukturalnych i przekazać swoje gospodarstwa rolnikom młodym, co korzystnie wpłynie na strukturę wiekową rolników. Strukturę gospodarstw według wieku użytkownika przedstawiono w tabeli nr 16.

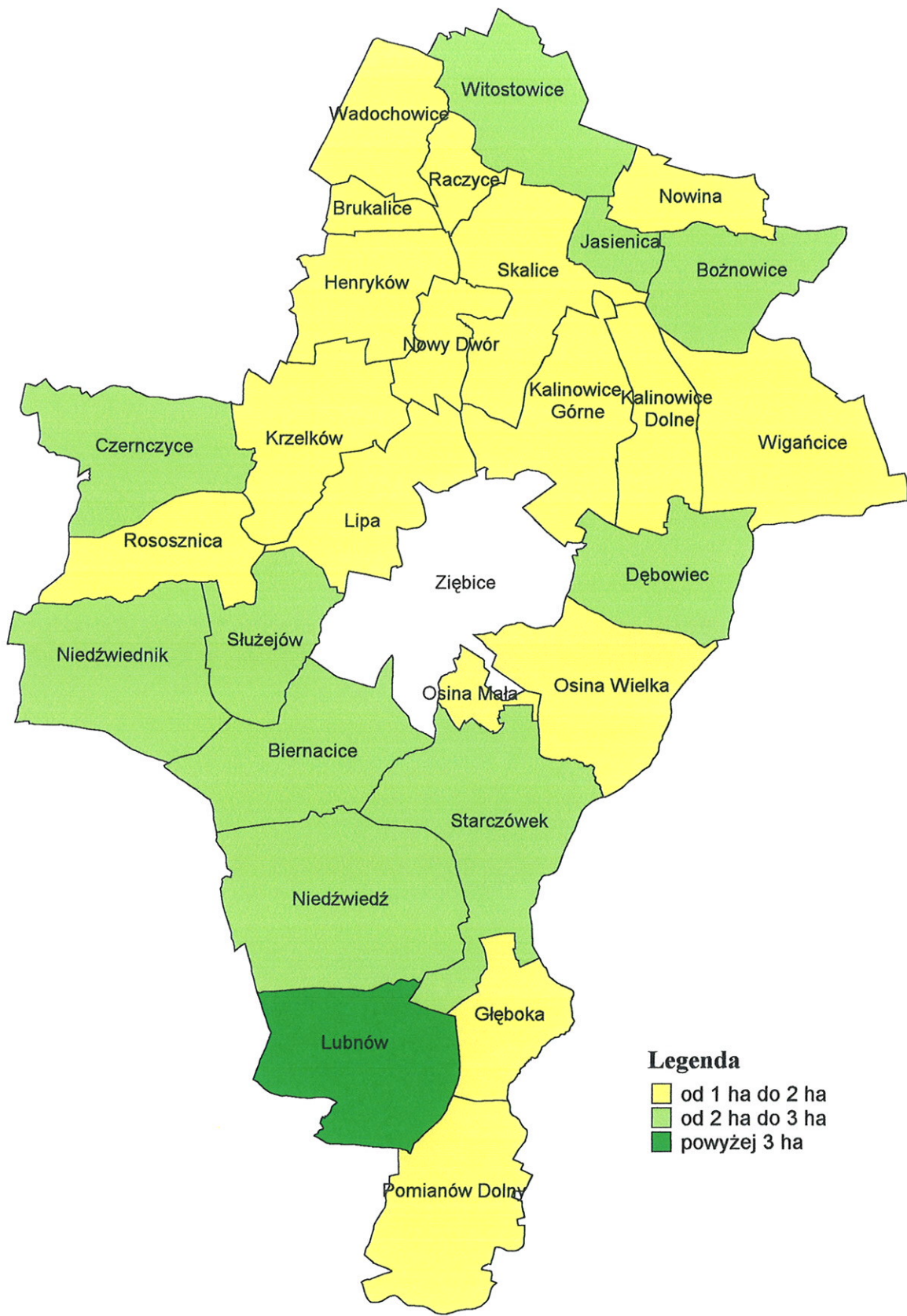
własnych gospodarstw prywatnych

Tabela nr 15

Grupy obszarowe [ha]								
liczba działek sp.	10,00-14,99		15,00-49,99		50,00-99,99		powyżej 100	
	Średnia powierzchnia działki w gosp.	Średnia liczba działek w gosp.	Średnia powierzchnia działki w gosp.	Średnia liczba działek w gosp.	Średnia powierzchnia działki w gosp.	Średnia liczba działek w gosp.	Średnia powierzchnia działki w gosp.	Średnia liczba działek w gosp.
	9	10	11	12	13	14	15	16
7	2,10	5,8	3,07	9,3	2,46	34,0		
0	2,20	5,4	2,41	8,2	4,09	18,0		
0								
4	2,67	4,7	2,33	10,9				
5	2,41	4,7	3,94	6,4				
5			1,50	12,5	5,54	10,0		
8			6,71	3,0	51,42	1,0		
8	2,83	4,7	3,25	6,0				
8	1,07	12,0	6,13	4,5				
0	1,68	6,5	2,76	8,0				
4	1,15	11,2	1,13	15,4				
0	1,27	8,0	3,53	8,0				
2	2,16	5,5	4,26	6,2			72,49	2,0
0	2,63	4,7	3,25	5,4				
8	2,11	5,3	3,25	7,8				
0	1,20	10,5	2,19	12,5				
0	1,78	6,0	1,24	16,0				
0	1,06	12,0	1,51	13,5				
0	1,00	12,4	1,15	22,4				
0	1,45	8,5	1,63	15,6				
0	1,25	9,8	1,59	12,3				
0	1,76	6,8	1,58	12,0				
0	1,49	8,7	1,75	13,0				
0	2,02	6,1	2,58	8,4				
0	1,42	8,4	2,27	11,0	15,57	5,0	10,52	28,0
0	1,43	8,3	1,35	17,4				
0	1,92	5,7	1,41	18,0				
0	2,49	5,0						
	1,70	7,1	2,13	10,8	4,79	13,7	18,27	10,7

Rys. nr 13. Średnia liczba działek w gospodarstwie.

Rys. nr 14. Średnia powierzchnia działki w gospodarstwie.

Struktura gospodarstw według wieku użytkownika

Tabela nr 16

L.p.	Obręb	Gospodarstwa wg wieku użytkownika ogółem										Gospodarstwa utrzymujące się z pracy w rolnictwie wg wieku użytkownika									
		18-40 lat		41-55 lat		56-65 lat		18-40 lat		41-55 lat		56-65 lat		18-40 lat		41-55 lat		56-65 lat			
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17					
1.	Biernacie	42	8	19,0	17	40,5	17	40,5	12	28,6	3	25,0	5	41,7	4	33,3					
2.	Bożnowice	47	21	44,7	21	44,7	5	10,6	15	31,9	7	46,7	7	46,7	1	6,6					
3.	Brukalice	20	4	20,0	9	45,0	7	35,0	6	30,0	2	33,3	4	66,7							
4.	Czernczyce	46	25	54,3	12	26,1	9	19,6	5	10,9			5	100,0							
5.	Dębowice	42	4	9,5	30	71,5	8	19,0	12	28,6	1	8,3	6	50,0	5	41,7					
6.	Głęboka	26	16	61,6	5	19,2	5	19,2	6	23,1	1	16,7	5	83,3							
7.	Henryków	37	18	48,7	11	29,7	8	21,6	3	8,1			3	100,0							
8.	Jasienica	9	2	22,2	6	66,7	1	11,1	5	55,6			5	100,0							
9.	Kalinowice Dolne	33	20	60,6	10	30,3	3	9,1	5	15,2	1	20,0	3	60,0	1	20,0					
10.	Kalinowice Górne	27	13	48,2	8	29,6	6	22,2	10	37,0	5	50,0	5	50,0							
11.	Krzelków	54	23	42,6	23	42,6	8	14,8	35	64,8	16	45,7	15	42,9	4	11,4					
12.	Lipa	9	4	44,4	4	44,4	1	11,2	3	33,3			3	100,0							
13.	Lubnów	77	41	53,2	19	24,7	17	22,1	10	13,0	3	30,0	7	70,0							
14.	Niedźwiednik	67	27	40,3	21	31,3	19	28,4	5	7,5	1	20,0			4	80,0					
15.	Niedźwiedz	76	33	43,4	24	31,6	19	25,0	47	61,8	25	53,1	20	42,6	2	4,3					
16.	Nowina	18	2	11,2	8	44,4	8	44,4	4	22,2			4	100,0							
17.	Nowy Dwór	38	18	47,4	11	28,9	9	23,7	2	5,3			2	100,0							
18.	Osina Mała	15	6	40,0	6	40,0	3	20,0	7	46,7	1	14,3	5	71,4	1	14,3					
19.	Osina Wielka	34	15	44,1	11	32,4	8	23,5	10	29,4	2	20,0	7	70,0	1	10,0					
20.	Pomianów Dolny	76	20	26,3	20	26,3	36	47,4	17	22,4	6	35,3	9	52,9	2	11,8					
21.	Raczyce	17	8	47,1	5	29,4	4	23,5	11	64,7	2	18,2	9	81,8							
22.	Rososzka	56	26	46,5	18	32,1	12	21,4	38	67,9	4	10,5	33	86,9	1	2,6					
23.	Skalice	24	8	33,3	11	45,9	5	20,8	5	20,8			4	80,0	1	20,0					
24.	Stużejów	32	14	43,7	10	31,3	8	25,0	15	46,9	10	66,7	3	20,0	2	13,3					
25.	Starczówek	59	18	30,5	35	59,3	6	10,2	20	33,9	8	40,0	7	35,0	5	25,0					
26.	Wadochowice	40	4	10,0	36	90,0			12	30,0	2	16,7	10	83,3							
27.	Wigańce	57	5	8,8	50	87,7	2	3,5	4	7,0	1	25,0	2	50,0	1	25,0					
28.	Witostowice	33	14	42,4	10	30,3	9	27,3	10	30,3	10	100,0									
	Gmina	1111	417	37,5	451	40,6	243	21,9	334	30,1	111	33,2	188	56,3	35	10,5					

Źródło: Obliczenia własne. Inwentaryzacja terenowa – wrzesień – grudzień 2005 r.